

Raport z realizacji
„Programu ochrony środowiska
dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią
na lata 2017 – 2020
z perspektywą do roku 2025”
za lata 2017-2018

Zamawiający:

Gmina Nakło nad Notecią
Urząd Miasta i Gminy Nakło nad Notecią
ul. Ks. P. Skargi 7
89-100 Nakło nad Notecią

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota - Tomaszewska
ul. Unii Lubelskiej 3/307 i 307A
61-249 Poznań
www.greenkey.pl

Raport z realizacji
„Programu ochrony środowiska
dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią
na lata 2017 – 2020
z perspektywą do roku 2025”
za lata 2017-2018

Właściciel Firmy

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Andrzej Karkowski – Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Kamil Nabagło – Specjalista ds. ochrony środowiska

Grudzień, 2019 r.

SPIS TREŚCI

SPIS SKROTÓW.....	5
1. WSTĘP	7
1.1. PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA	7
1.2. STATYSTYCZNE INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ W LATACH 2017-2018.....	9
2. STAN ŚRODOWISKA W LATACH 2017-2018.....	12
2.1. ZASOBY WODNE.....	12
2.1.1. Monitoring wód powierzchniowych	12
2.1.2. Monitoring wód podziemnych	12
2.1.3. Gospodarka wodno-ściekowa	13
2.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB	16
2.2.1. Użytkowanie terenu	16
2.2.2. Melioracje terenu	17
2.2.3. Eksploatacja kopalin, rekultywacja gruntów	18
2.3. PRZYRODA.....	20
2.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	23
2.4.1. Rozwój systemu gazowniczego.....	26
2.5. HAŁAS.....	26
2.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	26
2.7. POWAŻNE AWARIE	26
2.8. GOSPODARKA ODPADAMI	27
2.8.1. Odpady komunalne	27
2.8.2. Azbest	31
2.8.3. Odpady komunalne inne niż niebezpieczne, decyzje dot. gospodarowania odpadami	31

3. OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W OKRESIE OD STYCZNIA 2017 R. DO GRUDNIA 2018 R.	31
3.1. ZASOBY WODNE I GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	31
3.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB	44
3.3. PRZYRODA.....	45
3.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	49
3.5. HAŁAS.....	60
3.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	67
3.7. POWAŻNE AWARIE I INNE ZAGROŻENIA.....	68
3.8. GOSPODARKA ODPADAMI.....	72
3.9. INNE	77
4. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	80
4.1. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ CELÓW EKOLOGICZNYCH.....	80
4.2. ANALIZA WSKAŹNIKOWA.....	80
4.3. ANALIZA FINANSOWA.....	83
4.4. PODSUMOWANIE KOŃCOWE	85
SPIS TABEL	87
SPIS WYKRESÓW	88

SPIS SKROTÓW

art.	artykuł	Mg	megagram, tona
As	arsen	MPZP	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
b.d.	brak danych		
B(a)P	benzo(a)piren		
BZT5	biochemiczne zapotrzebowanie na tlen	MZP	mapa zagrożenia powodziowego
C ₆ H ₆	benzen	N	azot
Ca	wapń	Ni	nikiel
Cd	kadm	nn	niskiej napięcie
ChZT	chemiczne zapotrzebowanie na tlen	NO ₂	dwutlenek azotu
		NO ₃	azotany
Cl	chlor	O ₃	ozon
CO	tlenek węgla	ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
dam ³	tys. m ³		
DK	droga krajowa	OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
Dz. U.	Dziennik Ustaw		
ew.	ewidencyjny	OSP	ochotnicza straż pożarna
gat.	gatunek	Pb	ołów
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	PEM	promieniowanie elektromagnetyczne
GIOŚ	Główna Inspekcja Ochrony Środowiska	PE	przewodność elektrolityczna
		PGW	Państwowe Gospodarstwo Wodne
GPR	generalny pomiar ruchu		
GUS	Główny Urząd Statystyczny	PM 2,5	pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 2,5 mikrometrów
GZWP	główny zbiornik wód podziemnych		
ha	hektar		
JCW	jednolita część wód	PM 10	pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 10 mikrometrów
JCWP	jednolita część wód powierzchniowych		
JCWPd	jednolita część wód podziemnych	POP	program ochrony powietrza
		POŚ	Program ochrony środowiska
jtk	jednostki tworzące kolonię		
K	potas	poz.	pozycja
KP	Komenda Powiatowa	PPIS	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
KPEC	Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
KPWik	Komunalna Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	PSP	Państwowa Straż Pożarna
		PSSE	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
ksrg	krajowy system ratowniczo-gaśniczy	PSZOK	punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej	PUL	plan urządzania lasu
		PZRP	plan zarządzania ryzykiem powodziowym
m.	miasto, miejscowość		

RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RIPOK	Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
SIWZ	specyfikacja istotnych warunków zamówienia
SN	średnie napięcie
SO ₂	dwutlenek siarki
SO ₄	siarczany
Tog. ust.	twardość ogólna ustęp
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZDP	Zarząd Dróg Powiatowych
ZDW ze zm.	Zarząd Dróg Wojewódzkich ze zmianami
ZNTK	Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA

Niniejszy dokument, **Raport z realizacji „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025” za lata 2017-2018** dotyczy przyjętego uchwałą Nr XXXIV/708/2017 z dnia 27 kwietnia 2017 r. „**Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025**”. Jest to pierwszy Raport z realizacji tego programu ochrony środowiska. Raport obejmujący lata 2015-2016 był ostatnim, podsumowującym sprawozdaniem, dotąd obowiązującego Programu.

W oparciu o art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2019 poz. 1396 ze zm.) organ Gminy sporządza co dwa lata raport z realizacji programu ochrony środowiska (zwany dalej Raportem), który przedstawia Radzie Miejskiej. Po przedstawieniu Raportu organowi wykonawczemu dokument ten ustawowo zostanie przekazany organowi wykonawczemu powiatu.

Opracowanie stanowi realizację ustawowego obowiązku w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. Gmina sporządza na bieżąco kolejne raporty z realizacji zadań określonych w programach ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 poz. 2081 ze zm.) opracowany Raport podlega zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zakres niezbędnych informacji, jakie zawiera Raport odpowiada treści przyjętego Programu ochrony środowiska (zwanego dalej Programem, POŚ). W dokumencie tym przedstawiane są postępy z realizacji zadań wytyczonych w Programie, zarówno w zakresie zadań własnych Gminy, jak i zadań koordynowanych, monitorowanych.

Raport określa stopień realizacji przyjętych w roku 2017 założeń i planowanych przedsięwzięć.

Poszczególne zadania zostały pogrupowane w odpowiadające im kierunki interwencji oraz cele. Poniżej w tabeli przedstawiono wyznaczone w Programie cele ekologiczne.

Tabela 1. Sfery środowiskowe poddane ocenie w ramach wykonania Raportu

LP.	OBSZARY INTERWENCJI	WYZNACZONE CELE EKOLOGICZNE
1	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy i całej strefy kujawsko-pomorskiej do wymaganych standardów zgodnie z założeniami programu ochrony powietrza
2	ZAGROŻENIA HAŁASEM	zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska
3	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony pola elektromagnetycznego
4	GOSPODAROWANIE WODAMI	ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych
		kompleksowe gospodarowanie wodami w regionie wodnych w celu ograniczenia zasięgu oraz skutków podtopień

LP.	OBSZARY INTERWENCJI	WYZNACZONE CELE EKOLOGICZNE
5	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	rozwój systemu wodociągowo-kanalizacyjnego z uwzględnieniem bieżących potrzeb modernizacyjnych i inwestycyjnych
6	ZASOBY GEOLOGICZNE	racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi
7	GLEBY	ochrona gleb
8	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami
9	ZASOBY PRZYRODNICZE	ochrona różnorodności biologicznej
10	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii

Źródło: opracowanie własne

Układ dokumentu nawiązuje do poprzedniego Raportu, za lata 2015-2016, tak aby można było ze sobą porównywać wszystkie poprzednie Raporty.

Raport został opracowany na podstawie danych i informacji uzyskanych od jednostek, które były wskazane w POŚ jako jednostki odpowiedzialne za realizację celów ekologicznych, zadań ekologicznych w nim wytyczonych.

W szczególności podstawą sporządzenia Raportu z realizacji POŚ za lata 2017 - 2018 były:

- a) sprawozdania z wykonania budżetu Gminy,
- b) dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego – Bank danych lokalnych,
- c) dane sprawozdawcze od poszczególnych podmiotów, do których skierowane zostały szczegółowe ankiety:
 - Urzędu Miasta i Gminy w Nakle nad Notecią,
 - Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią,
 - Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Bydgoszczy,
 - Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy,
 - Zarządu Dróg Powiatowych w Nakle nad Notecią,
 - Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nakle nad Notecią,
 - Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Nakle nad Notecią,
 - Nadleśnictwa Bydgoszcz, Szubin, Żołędowo,
 - Komunalnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Nakle nad Notecią,
 - Komunalnego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie,
 - Komunalnego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Nakle nad Notecią,
 - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy,
 - Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy,
 - Polskiej Spółki Gazownictwa Oddziału w Bydgoszczy,
- d) informacje o stanie środowiska Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy.

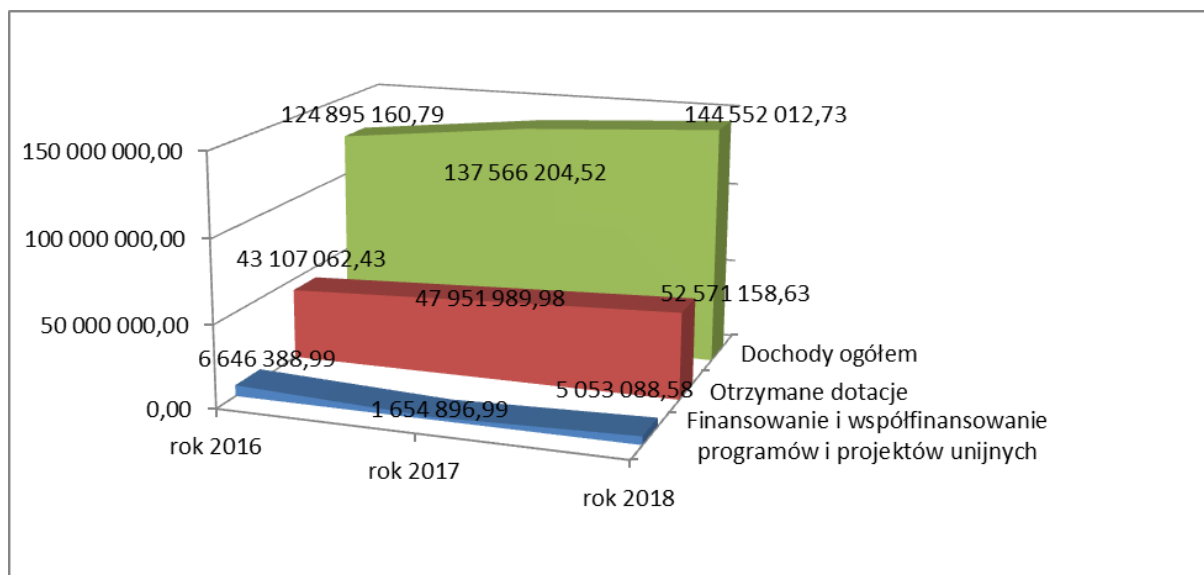
1.2. STATYSTYCZNE INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE NAKŁO NAD NOTECIĄ W LATACH 2017-2018

W kolejnych tabelach zestawiono informacje wstępne dotyczące wysokości dochodów jednostki i jej wydatków, w tym poniesionych na ochronę środowiska w okresie sprawozdawczym. W zakresie wszelkich porównań posłużono się danymi także za rok 2016, który stanowi wartość bazową do odniesienia stopnia realizacji POŚ.

Tabela 2. Dochody ogółem, w tym otrzymane dotacje w latach 2016-2018 [zł]

Wyszczególnienie (zł)	rok 2016	rok 2017	rok 2018
Dochody ogółem	124 895 160,79	137 566 204,52	144 552 012,73
Otrzymane dotacje	43 107 062,43	47 951 989,98	52 571 158,63
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	6 646 388,99	1 654 896,99	5 053 088,58

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2016-2018

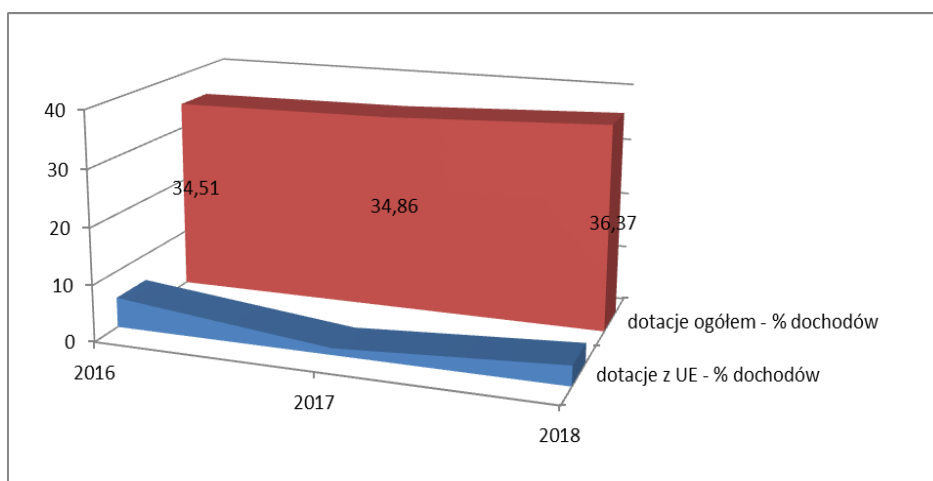

Wykres 1. Dochody jednostki w latach 2016-2018 [zł]

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2016-2018

Inwestycje proekologiczne generują duże nakłady finansowe, stąd ważne jest dofinansowanie przedsięwzięć z innych źródeł, sąsiednich samorządów, instytucji rządowych bądź programów krajowych i zagranicznych. Dotacje dla Gminy Nakło nad Notecią stanowiły w ostatnich latach:

- w roku 2016 – 34,51 % wszystkich dochodów, w tym 5,32 % wszystkich dochodów stanowiły dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych,
- w roku 2017 – 34,86 % wszystkich dochodów, w tym 1,20 % wszystkich dochodów stanowiły dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych,
- w roku 2018 – 36,37 % wszystkich dochodów, w tym 3,50 % wszystkich dochodów stanowiły dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych.

Wykres 2. Procent otrzymanych dotacji, w tym dotacji w ramach finansowania ze środków unijnych przy ogólnym dochodzie gminy

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2016-2018

Tabela 3. Wydatki ogółem, w tym na ochronę środowiska w latach 2016-2018 [zł]

Wyszczególnienie (zł)	rok 2016	rok 2017	rok 2018
Wydatki ogółem	119 945 066,00	141 457 749,39	162 468 520,98
Wydatki na rolnictwo i łowiectwo	880 815,89	874 839,67	860 504,67
Wydatki na leśnictwo	32 573,20	38 473,00	101 460,26
Wydatki na transport i łączność	10 574 585,12	9 645 291,23	18 985 681,18
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	8 548 877,59	13 647 311,44	18 495 909,10
Wydatki na gospodarkę mieszkaniową	4 236 196,21	5 386 525,98	3 514 349,81
Wydatki na bezpieczeństwo i ochronę przeciwpożarową	1 192 181,41	1 729 332,33	1 850 176,29

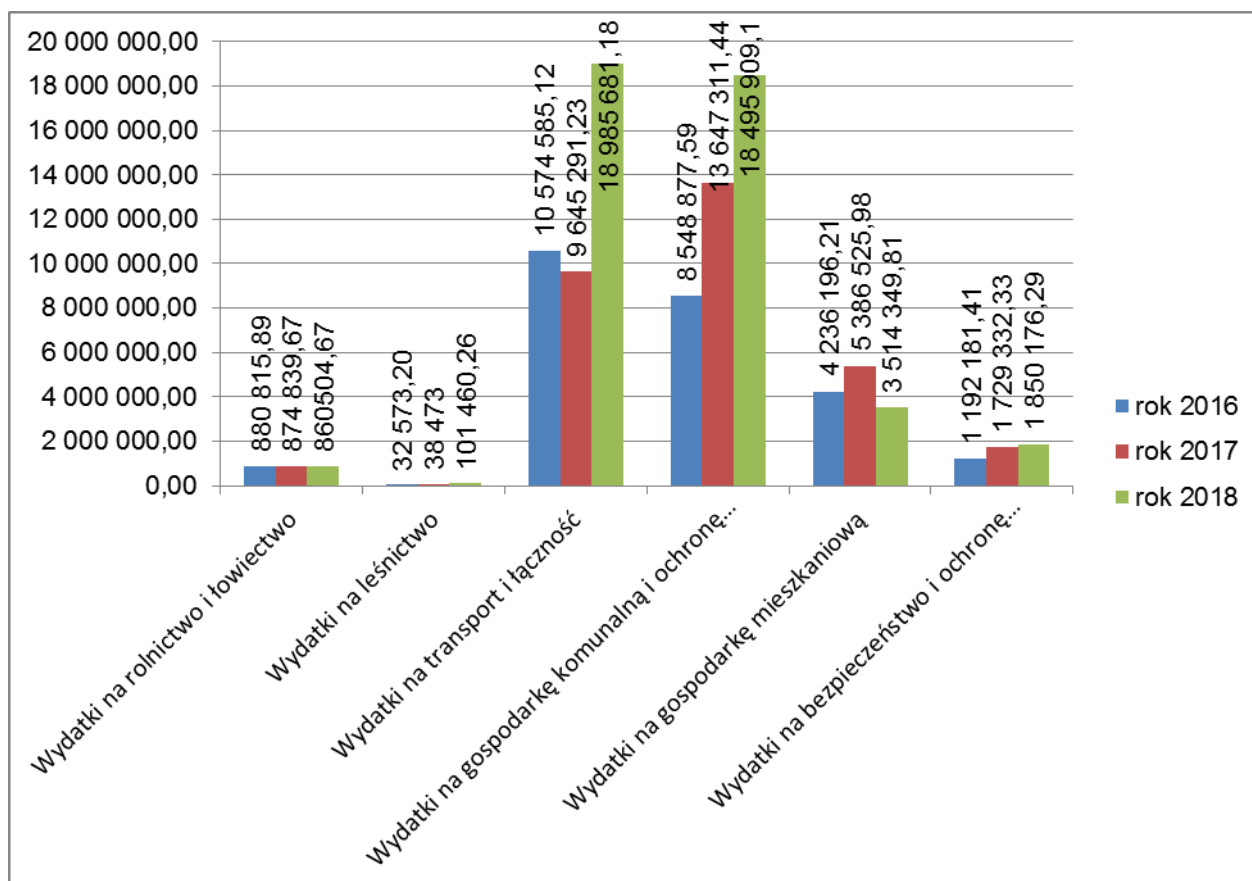
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2016-2018

Wydatki na dział gospodarka komunalna i ochrona środowiska, z którego finansowanych jest najwięcej inwestycji i działań związanych stricte z ochroną środowiska przedstawiały się następująco:

- w roku 2016 – 8 548 877,59 zł,
- w roku 2017 – 13 647 311,44 zł, co daje o 5 098 433,85 zł więcej niż w roku bazowym 2016,
- w roku 2018 – 18 495 909,10 zł, co daje o -9 947 031,51 zł więcej niż w roku bazowym 2016 oraz o 4 848 597,66 zł więcej niż w roku 2017.

Oznacza to, że wydatki na ten cel stanowiły odpowiednio:

- w roku 2016 – 7,13 % całości wydatków,
- w roku 2017 – 9,65 % całości wydatków,
- w roku 2018 – 11,38 % całości wydatków.

Wykres 3. Wydatki, w tym na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, w okresie sprawozdawczym [zł]

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2016-2018

Tabela 4. Wydatki ogółem na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2016-2018 w podziale na rozdziały

WYSZCZEGÓLNIENIE (ZŁ)	2016	2017	2018
Gospodarka odpadami komunalnymi	4 449 819,92	4 666 975,19	4 403 469,73
Oczyszczanie miast i wsi	200 638,12	184 963,66	254 267,84
Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	71 101,36	56 797,66	119 598,37
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	97 160,50	414 811,50	620 759,77
Oświetlenie ulic, placów i dróg	1 291 537,91	2 029 716,22	1 912 218,25
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	264 130,44	311 363,69	301 762,02

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

2. STAN ŚRODOWISKA W LATACH 2017-2018¹

2.1. ZASOBY WODNE

2.1.1. Monitoring wód powierzchniowych

Na terenie gminy Nakło nad Notecią badania monitoringowe wód powierzchniowych prowadzono w roku 2017. Rzeki na terenie jednostki były badane ostatni raz w roku 2011 i 2014. Wówczas, badane wody rzeki Noteć charakteryzowały się słabą jakością wód (2014).

W roku 2017 badano wody Noteci w m. Chobielin Młyn (JCW Noteć od Jeziora Wolickiego do Kanału Bydgoskiego). Badania pokazały umiarkowany potencjał ekologiczny. W II klasie zaklasyfikowano wody pod względem hydromorfologicznym. Stan fizykochemiczny był poniżej dobrego, ze względu na przekroczenia wskaźników: BZT, PE, SR, SO₄, Cl, Ca, Mg, Tog, pH, NK, N_{NO2}. Stan chemiczny określono także poniżej dobrego ze względu na wskaźnik B(a)P. Ocena biologiczna pokazała III klasę jakości.

W roku 2017 badano także wody Kanału Bydgoskiego, w punkcie Występ, przy ujściu do Noteci. Ocena biologiczna wskazywała na IV klasę jakości, ocena fizykochemiczna i hydromorfologiczna na II klasę, ale potencjał ekologiczny był zły. Stan chemiczny wody był dobry, ale biotyczny zły.

2.1.2. Monitoring wód podziemnych

Uzupełnieniem monitoringu wód były badania jakości wód podziemnych.

Monitoring jakości wód podziemnych jest częścią Państwowego Monitoringu Środowiska, koordynowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego.

Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

W roku 2017 badania wód podziemnych na terenie gminy prowadzono w Rozwarzynie (dla porównania badano tam też wody w latach 2015-2016).

Jakość wód utrzymuje się od roku 2015 w klasie V, w roku 2017 decydowały o tym wskaźniki K, NO₃.

Wody podziemne badane są również w ramach kontroli wody dostarczanej siecią wodociągową do odbiorców. Badania na ujęciu wód prowadzi eksploatator ujęć wody, a na sieci wodociągowej PSSE w Nakle nad Notecią. W okresie sprawozdawczym PSSE badał wody na wodociągach: Nakło nad Notecią, Polichno, Trzeciwnica, Karnowo, Potulice, Ślesin, Występ, ZNTK Paterek oraz Gorzeń. Wodociąg w Występie w roku 2017 został wyłączony z eksploatacji (mieszkańcy zostali podłączeni do wodociągu w Potulicach). Na każdym wodociągu jakość dostarczanej wody była dobra.

¹ przytoczone w rozdziale dane WIOŚ w Bydgoszczy dotyczą roku 2017 gdyż do dnia sporządzenia wersji roboczej raportu, WIOŚ nie opublikował danych za rok 2018

We wszystkich w/w wodociągach, proces uzdatniania wody polegał na jej odżelazianiu i odmanganianiu. Dezynfekcja wody prowadzona była przy użyciu podchlorynu sodu, okresowo (np. w przypadku awarii sieci wodociągowej).

W trakcie sprawowanego nadzoru sanitarnego nad jakością wody do spożycia na przestrzeni roku 2017, nie stwierdzono występowania zawyżonych parametrów fizykochemicznych, jak i mikrobiologicznych.

W 2018 roku stwierdzano występowanie zawyżonych parametrów mikrobiologicznych w wodociągu Paterek – bakterie grupy coli 13 jtk/100 ml (norma 0 jtk/100 ml), wodociągu Karnowo – bakterie grupy coli 6 jtk/100 ml (norma 0 jtk/100 ml). Wszystkie stwierdzone przekroczenia parametrów jakości wody były krótkotrwałe i nie miały bezpośredniego wpływu na zdrowie konsumentów. W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami prowadzono postępowanie administracyjne w stosunku do zarządcy wodociągów - KPWiK w Szubinie. Zarządca wodociągów przeprowadził działania naprawcze, polegające na płukaniu odcinków sieci wodociągowych i dezynfekcji sieci wodociągowej. Skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych potwierdziły wyniki badań kontrolnych jakości wody.

2.1.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Sieć wodociągowa

W zakresie zaspokajania potrzeb ludności, przedsiębiorstw i obiektów użyteczności publicznej w zakresie dostawy wody, a także w zakresie utrzymania w należytym stanie technicznym posiadanego majątku na terenie Gminy Nakło nad Notecią działają dwa podmioty:

- Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z.o.o. w Nakle nad Noteci,
- Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z.o.o. w Szubinie.

W kolejnej Tabeli przedstawiono jak w latach 2017-2018 zmieniały się podstawowe parametry dotyczące sieci wodociągowej w Gminie Nakło nad Notecią.

Tabela 5. Rozwój sieci wodociągowej i zużycie wody

Wskaźnik dot. sieci wodociągowej	Jednostka	2017		2018		suma (dla Gminy Nakło nad Notecią)	
		KPWiK Nakło nad Notecią*	KPWiK Szubin*	KPWiK Nakło nad Notecią*	KPWiK Szubin*	2017	2018
liczba przyłącza do sieci wodociągowej od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (ogółem)	szt.	1 970	2 009	1 979	2 046	3 979	4 025
długość czynnej sieci magistralnej (przesyłowej)	km	3,9	0,4	3,9	0,4	4,3	4,3

Wskaźnik dot. sieci wodociągowej	Jednostka	2017		2018		suma (dla Gminy Nakło nad Notecią)	
długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy)	km	54,2	139,5	54,3	140,3	193,7	194,6
liczba awarii sieci wodociągowej	szt.	18	25	21	34	43	55
woda pobrana z ujęć (razem)	dam ³	830,7	684,8	915,8	759,6	1 515,5	1 675,4
woda dostarczona (razem)	dam ³	696,6	498,4	753,5	536,2	1 195,0	1 289,7
woda dostarczona (w tym gosp. domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym)	dam ³	557,3	372,8	602,8	390,4	930,1	993,2

Źródło: Sprawozdania M0-6 za lata 2017-2018 (KPWiK Nakło nad Notecią oraz KPWiK Szubin)

* w granicach Gminy Nakło nad Notecią

Zgodnie z **Tabelą 5**, w latach 2017-2018 następował rozwój sieci wodociągowej wyrażony poprzez wzrost liczby przyłączy do sieci jak i długości samej sieci wodociągowej. Wraz z rozwojem sieci, wzrastało również zużycie wody.

Sieć kanalizacyjna

W zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenie Gminy – tak samo jak w przypadku sieci wodociągowej – działają dwa podmioty.

- Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Nakle nad Noteci,
- Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Szubinie.

Na obszarze Gminy znajdują się dwie oczyszczalnie ścieków. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Lubaszcz eksploatowana jest przez KPWiK Sp. z o.o. w Nakle nad Notecią, natomiast oczyszczalnia ścieków w Potulicach przez KPWiK Sp. z o.o. w Szubinie.

W kolejnych dwóch Tabelach przedstawiono rozwój sieci kanalizacyjnej w Gminie Nakło nad Notecią, podstawowe parametry oraz ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu powstających w oczyszczalniach z terenu Gminy Nakło nad Notecią.

Tabela 6. Rozwój sieci kanalizacyjnej i odprowadzanie ścieków

Wskaźnik dot. sieci kanalizacyjnej	Jednostka	2017		2018		suma (dla Gminy Nakło nad Notecią)	
		KPWiK Nakło nad Notecią*	KPWiK Szubin*	KPWiK Nakło nad Notecią*	KPWiK Szubin*	2017	2018
długość czynnej sieci sanitarnej (bez przykanalików)	km	71,8	11,4	71,1	11,4	83,2	82,5
liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 511	357	1 535	389	1 868	1 924
liczba awarii sieci kanalizacyjnej	szt.	15	13	10	5	28	15
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	680,9	160,6	676,2	170,8	841,5	847,0

Źródło: Sprawozdania M0-6 za lata 2017-2018 (KPWiK Nakło nad Notecią oraz KPWiK Szubin)

* w granicach Gminy Nakło nad Notecią

Tabela 7. Parametry pracy oczyszczalni z terenu Gminy Nakło nad Notecią

Wskaźnik dot. sieci kanalizacyjnej	Rok	Wielkość oczyszczalni według projektu (m ³ /dobę)	Ścieki w dam ³ (tys. m ³)/rok		ludność korzystająca z oczyszczalni w granicach Gminy Nakło nad Notecią	Ładunki zanieczyszczeń w kg/rok odprowadzonych z oczyszczalni do odbiornika		
			oczyszczane ogółem	oczyszczane z Gminy Nakło nad Notecią*		BZT ₅	ChZT	zawiesina ogólna
KPWiK SP. Z O.O. – OCZYSZCZALNIA W POTULICACH	2017	1 333	284	169	4 248	1 848	13 348	2 755
	2018		348	223	4 280	1 434	13 771	5 738
KPWiK SP. Z O.O. - BIOLOGICZNA OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW LUBASZCZ	2017	6 545	1 145	782	23 856	5 554	50 766	8 207
	2018		1 113	816	23 864	6 754	49 460	6 966

Źródło: Sprawozdania OS-5 za lata 2017-2018 (KPWiK Nakło nad Notecią oraz KPWiK Szubin)

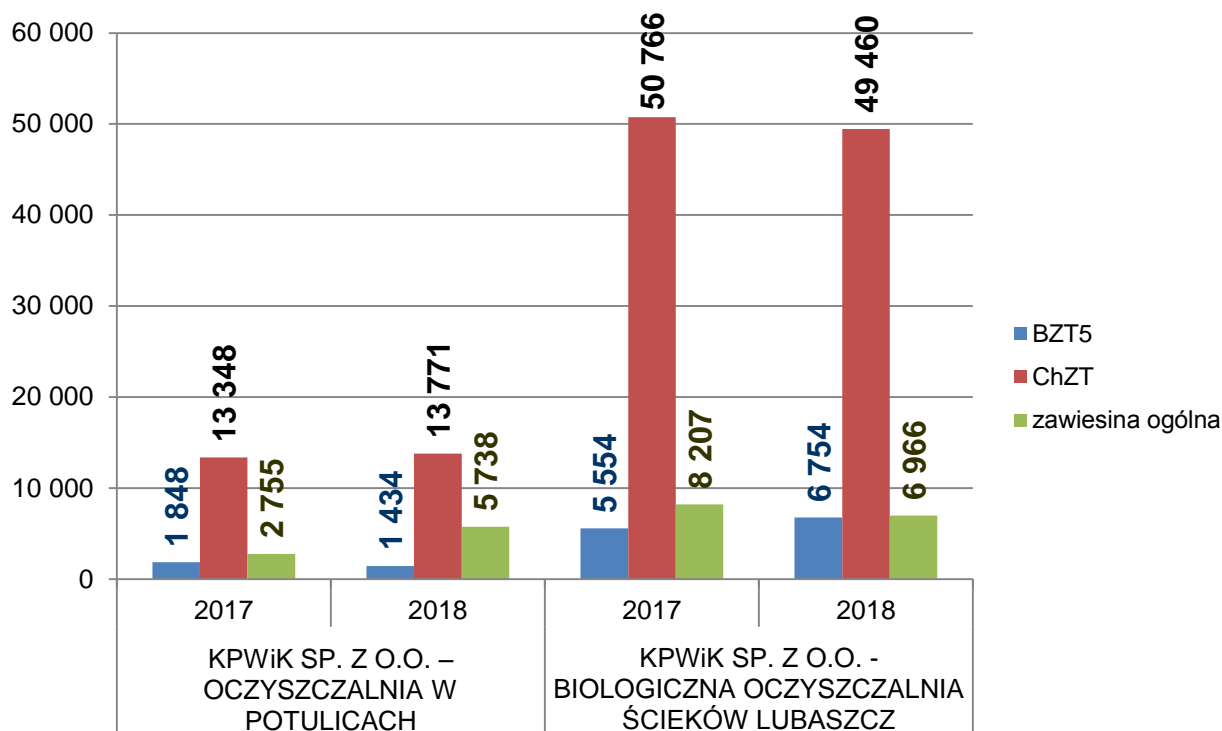
* bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych

Zgodnie z Tabelami 6-7 następuje w Gminie Nakło nad Notecią stopniowy przyrost

liczby mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (w 2017 roku było to 28 104 osób, a w 2018 – 28 144 osób), jak również przyłączy do sieci kanalizacyjnej.

Jeżeli chodzi zaś o ilość ścieków oczyszczonych z terenu Gminy (bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych) to wielkości te zmieniały się w latach 2017-2018 odpowiednio: 951 dam³ i 1 039 dam³, a więc zwiększały się.

Ilość odprowadzonych ładunków zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach [kg/rok] wg oczyszczalni zaprezentowano na Wykresie 4.

Wykres 4. Ilość odprowadzonych ładunków zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach [kg/rok] oczyszczalniach ścieków

Źródło: Sprawozdania OS-5 za lata 2017-2018 (KPiWiK Nakło nad Notecią oraz KPiWiK Szubin)

2.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB

2.2.1. Użytkowanie terenu

Ochrona powierzchni ziemi i gleb jest regulowana na poziomie lokalnym poprzez uchwalane MPZP. Na poziomie tego aktu prawa miejscowego możliwe jest ograniczanie odrolnienia gruntów chronionych, przeznaczanie pod działalność rolniczą obszarów o cennych zasobach gleb i dopuszczanie na mniej zasobnych np. funkcji mieszkaniowych.

W okresie sprawozdawczym uchwalono 5 MPZP, w roku 2018 cztery, a w roku 2017 – jeden. Podjęte uchwały w okresie sprawozdawczym to:

- Uchwała nr XXXIX/770/2017 Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu terenu wsi Trzeciewnica, gmina Nakło nad Notecią,
- Uchwała nr XLIV/840/2018 Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulic Długa, Potulicka i Rudki w Nakle nad Notecią,

- Uchwała nr XLV/893/2018 Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią z dnia 22 lutego 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ul. Mroteckiej w Nakle nad Notecią,
- Uchwała nr XLVII/960/2018 Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego południowej części centrum miasta Nakła nad Notecią,
- Uchwała nr XLVIII/975/2018 Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią z dnia 17 maja 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ul. Kcyńskiej i Osiedla Sobieskiego w Paterku.

Rozwój przestrzenny Gminy odbywa się również w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Na podstawie zebranych informacji stwierdza się, że udaje się zachować ochronę ładu przestrzennego na terenie Gminy.

2.2.2. Melioracje terenu

Innym typem działań związanych z ochroną powierzchni ziemi i właściwym użytkowaniem gleb są melioracje, czyli działania mające na celu utrzymanie pożądanej wilgotności gleb lub jej osuszenie.

Starosta Nakielski posiada kompetencje w zakresie nadzoru nad utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych szczegółowych (rowy i drenowanie) na terenie gminy. Ich bezpośrednim utrzymaniem zajmują się natomiast spółki wodne oraz właściciele gruntów zmeliorowanych.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Gminną Spółkę Wodną zakres konserwacji urządzeń melioracji szczegółowych objął:

- w 2017 roku:
 1. 132,76 km rowów,
 2. 1 167 ha gruntów zdrenowanych
- w 2018 roku:
 1. 95,69 km rowów,
 2. 1 110,19 ha gruntów zdrenowanych.

Koszty rzeczowych wykonanych robót przedstawiono w Tabeli 8.

Tabela 8. Zestawienie kosztów wykonanych przez Gminną Spółkę Wodną robót konserwacyjnych urządzeń melioracji

Składowe (zł)	Lata		
	2017	2018	Łącznie
składki członkowskie	90 504,50	82 509,84	173 014,34
dotacja podmiotowa z budżetu państwa (UW)	94 200,00	74 500,00	168 700,00
w formie świadczeń rzeczowych	249,48	267,30	516,78
ze środków funduszu pracy	99 688,77	69 069,89	168 758,66
Dotacja przedmiotowa od Urzędu Marszałkowskiego	16 000,00	13 000,00	29 000,00
Dotacja przedmiotowa od samorządu powiatu, gminy	45 000,00	43 000,00	88 000,00

Źródło: Gminna Spółka Wodna

Natomiast kompetencje w zakresie utrzymania wód oraz urządzeń melioracji wodnych podstawowych (kanały, wały przeciwpowodziowe, przepompownie, rolnicze zbiorniki wodne, budowle i urządzenia piętrzące) należą do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

2.2.3. Eksploatacja kopalni, rekultywacja gruntów

Starosta Nakielski, wspólnie z Marszałkiem Województwa w swoich kompetencjach posiada także działania związane z eksploatacją kopalni, a Starosta z rekultywacją gruntów. Podkreślić należy, że organ ten pełni funkcje administracyjno – kontrolne, a wszelkie działania inwestycyjne leżą po stronie użytkowników gruntów. W Gminie wydobywanie surowców postępuje sukcesywnie.

Aktualny wykaz obszarów górniczych oraz ilość eksploatowanych surowców w latach 2017-2018 przedstawiono w Tabeli 9.

W 2018 roku wydano nową koncesję na wydobywanie. Dotyczyła ona złoża „Paterek X”.

Tabela 9. Obszary górnicze oraz ilość eksploatowanych surowców w latach 2017-2018

Nazwa	Data wyznaczenia	Data ważności	Nadzór	Nr decyzji	Wydawca decyzji	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Ilość eksploatowanych surowców (tys. t)	
								2017	2018
Rozwarzyn III	2015-05-11	2033-12-31	Okręgowy Urząd Górniczy - Gdańsk	284/W/2015	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozwarzyn III	KRUSZYWA NATURALNE	0,00	48,00
Potulice I	2003-03-20	2020-12-31	Okręgowy Urząd Górniczy - Gdańsk	135/W/03	Wojewoda Kujawsko-Pomorski	Potulice I	KRUSZYWA NATURALNE	0,00	64,00
Rozwarzyn IV pole zachodnie	2015-10-14	2054-12-31	Okręgowy Urząd Górniczy - Gdańsk	290/W/2015	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozwarzyn IV	KRUSZYWA NATURALNE	0,00	0,00
Rozwarzyn IV pole wschodnie	2015-10-14	2054-12-31	Okręgowy Urząd Górniczy - Gdańsk	290/W/2015	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozwarzyn IV	KRUSZYWA NATURALNE	0,00	0,00
Paterek VII	2004-10-15	2017-11-30	Okręgowy Urząd Górniczy - Gdańsk	7/W/04	Starosta Powiatowy - pow. Nakło n. Notecią	Paterek VII	KRUSZYWA NATURALNE	0,00	0,00
Paterek X	2018-10-01	2043-09-30	Okręgowy Urząd Górniczy - Gdańsk	41/W/2018	Starosta Powiatowy - pow. Nakło n. Notecią	Paterek X	KRUSZYWA NATURALNE	0,00	3,00
Rozwarzyn 1	2009-01-27	2028-12-31	Okręgowy Urząd Górniczy - Gdańsk	171W/08	Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Rozwarzyn 1		0,00	0,00
suma								0,00	115,00

Źródło: BILANS ZASOBÓW ZŁOŻ KOPALIN W POLSCE wg stanu na 31 XII 2017 r. oraz BILANS ZASOBÓW ZŁOŻ KOPALIN W POLSCE wg stanu na 31 XII 2018 r.

Zgodnie z danymi bilansów zasobów złóż kopalin za lata 2017-2018, w 2017 roku nie eksploatowano surowców na terenie złóż znajdujących się w granicach Gminy Nakło nad Notecią. W 2018 roku eksploatowane były natomiast trzy złoża:

1. Rozwarzyn III – 48 tys. ton,
2. Potulice I – 64 tys. ton,
3. Paterek X – 3 tys. ton.

Eksploatowane były kruszywa naturalne. Łącznie było 115 tys. ton.

Rekultywację gruntów prowadzi się w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie, częściowo lub na określony czas do prowadzenia działalności przemysłowej oraz kończy się w terminie do 5 lat od zaprzestania tej działalności, dlatego też jest ona przeprowadzana sukcesywnie przez przedsiębiorców, gdy złoża zostają wyeksploatowane.

Zgodnie z informacjami otrzymanymi od Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią w latach 2017-2018 Starosta Nakielski nie wydawał decyzji dotyczących rekultywacji na terenie Gminy. Nie można więc określić miejsc jakich dotyczyły i jaką powierzchnię objęły.

2.3. PRZYRODA

W gminie w okresie sprawozdawczym stan terenów zielonych oraz obszarów objętych formami ochrony przyrody przedstawia kolejna tabela.

Opisując stan przyrody w gminie Nakło nad Notecią w latach 2017-2018, należy odnieść się również do nawałnicy w nocy z 11/12 sierpnia 2017 roku. W jej wyniku wiele rodzin znalazło się w tragicznej sytuacji i potrzebowało pomocy – zniszczeniu uległy budynki mieszkalne i gospodarcze oraz inne mienie. Wichura poczyniła również wielkie straty w rolnictwie i leśnictwie.

Na 2 624 ha lasów niepaństwowych w powiecie nakielskim uszkodzonych zostało 1 568 ha. Z terenu gminy Nakło nad Notecią było to 399 ha (czyli około 63% ogółu).

W Nadleśnictwie Bydgoszcz huragan uszkodził drzewostany na obszarze około 1 500 ha (o rozproszonym charakterze szkód). W latach 2017-2018 uprzątnięto 13 ha szkód o charakterze powierzchniowym – poprzez ponowne odnowienie lasu. Mając na uwadze szkody na terenie Nadleśnictwa Żołędowo to wystąpiły szkody od wiatrów nie mające znaczenia dla gospodarki leśnej. Na podstawie danych udostępnionych od Nadleśnictwa Szubin, stwierdza się natomiast, że w latach 2017-2018 nie wykonywano nowych zalesień, a powodem była konieczność odnawiania i przygotowania do odnowień terenów pokłeskowych z nawałnicy z 11/12 sierpnia 2017 roku. W wyniku wichury ucierpiało bowiem około 1 600 ha lasów nadleśnictwa, w tym ok 350 ha na terenie leśnictwa Nakło.

Wśród terenów zieleni urządzonej zwiększyła się powierzchnia zieleni osiedlowej, o 0,8 ha. W porównaniu z rokiem 2016 nasadzono dużo drzew, w sumie przez dwa lata sprawozdawcze – 402.

Lesistość gminy pozostaje bez zmian, ale lasów przybyło o 6,22 ha od roku bazowego 2016.

W okresie sprawozdawczym podjęto następujące uchwały w sprawie pomników przyrody dotyczące obszaru gminy Nakło nad Notecią:

1. UCHWAŁA NR XL/797/2017 RADY MIEJSKIEJ W NAKLE NAD NOTECIĄ z dnia 28 września 2017 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z 1 szt. drzewa gatunku dąb bezszypułkowy, będącego pomnikiem przyrody na terenie Szkoły Podstawowej w Olszewce, działka nr 132/1 w obszarze Gminy Nakło nad Notecią,

2. UCHWAŁA NR XXXIX/773/2017 RADY MIEJSKIEJ W NAKLE NAD NOTECIĄ z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z 1 szt. drzewa gatunku bu zwyczajny, będącego pomnikiem przyrody w kompleksie pałacowym w Sucharach na terenie Gminy Nakło nad Notecią,
3. UCHWAŁA NR XXXIX/774/2017 RADY MIEJSKIEJ W NAKLE NAD NOTECIĄ z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z 1 szt. drzewa gatunku dęb szypułkowy, będącego pomnikiem przyrody w kompleksie pałacowym w Lubaszczu na terenie Gminy Nakło nad Notecią,
4. UCHWAŁA NR XLVI/929/2018 RADY MIEJSKIEJ W NAKLE NAD NOTECIĄ z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z 2 szt. drzew gatunku dęb szypułkowy, będących pomnikami przyrody przy ul. Hallera na terenie Gminy Nakło nad Notecią.

Konsekwencją podjętych uchwał było zmniejszenie się liczby pomników przyrody na terenie Gminy – do 59 na koniec 2018 roku.

Jeśli chodzi o **rezerваты przyrody**, w gminie znajdują się cztery: Las Minikowski, Hedera, Skarpy Ślesińskie oraz Łąki Ślesińskie. Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie rezerwatu "Las Minikowski" zostały m.in. zweryfikowane granice tej formy ochrony przyrody – zmiana nie wynikała z korekt granic rezerwatu, a z wyliczeń na podstawie danych przestrzennych. Wcześniej powierzchnia rezerwatu została określona na 45,14 ha, a po zmianie 45,19 ha. Powierzchnia i granice pozostałych rezerwatów nie zmieniły się w okresie sprawozdawczym (Hedera – 15,14 ha, Skarpy Ślesińskie – 13,82 ha, Łąki Ślesińskie – 43,62 ha).

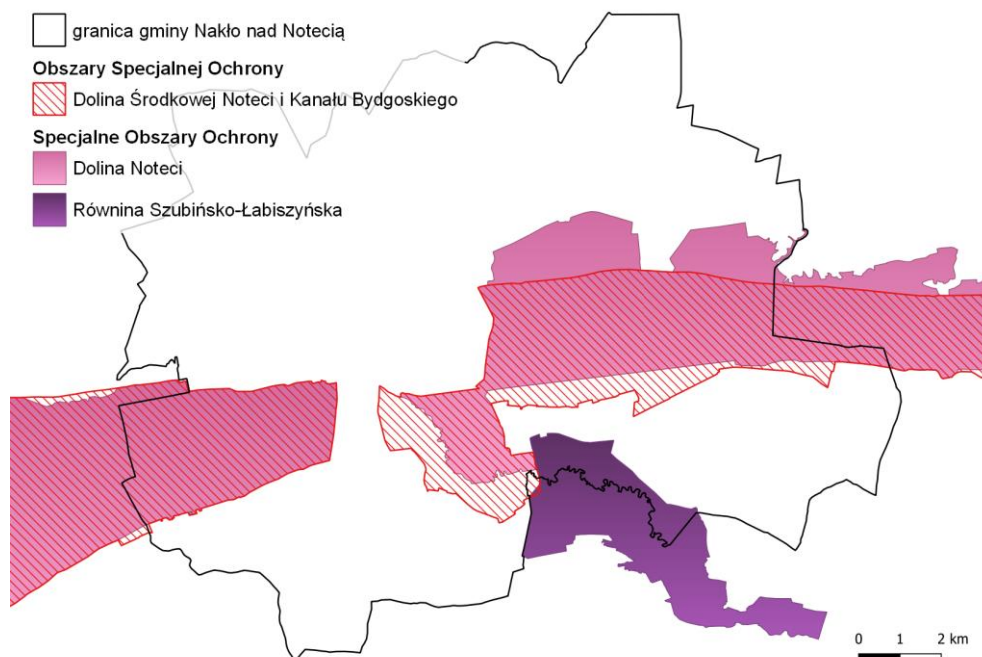
W gminie znajduje się także 9 użytków ekologicznych – ich łączna powierzchnia nie zmieniła się w okresie sprawozdawczym i wynosi 68,11 ha.

W granicach gminy znajduje się także Nadnotecki Obszar Chronionego Krajobrazu. Zgodnie z Uchwałą nr X/237/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 sierpnia 2015 r. powierzchnia obszaru w granicach gminy Nakło nad Notecią to 69,68 ha. W okresie sprawozdawczym obszar ten zmienił się.

Na obszarze Gminy znajdują się także trzy obszary Natura 2000:

1. Równina Szubińsko-Łabiszyńska (Dyrektywa siedliskowa),
2. Dolina Noteci (Dyrektywa siedliskowa),
3. Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego (Dyrektywa ptasia).

Obszary te częściowo zajmują wspólny teren. Ich lokalizację wskazano na Rycinie. W okresie sprawozdawczym powierzchnia tych obszarów nie zmieniła się.

Wykres 5. Obszary Natura 2000 na obszarze Nakło nad Notecią

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10. Powierzchnia i ilość obszarów prawnie chronionych, terenów zieleni urządzonej oraz lasów w okresie sprawozdawczym

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018
FORMY OCHRONY PRZYRODY					
Obszary Natura 2000*	Równina Szubińskiego-Łabiszyńska	ha	305	305	305
	Dolina Noteci	ha	4 076	4 076	4 076
	Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego	ha	4 115	4 115	4 115
	łącznie**	ha	5 128	5 128	5 128
rezerваты przyrody (razem)		ha	117,72	117,77	117,77
obszary chronionego krajobrazu (razem)***		ha	69,68	69,68	69,68
użytki ekologiczne (razem)		ha	68,11	68,11	68,11
pomniki przyrody		szt.	64	61	59
TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ					
parki spacerowo - wypoczynkowe	szt.		3	3	3
	pow. ha		10,50	10,50	10,50
zieleńce	szt.		13	13	13
	pow. ha		4,00	4,00	4,00
zieleń uliczna		ha	6,80	6,80	6,80
tereny zieleni osiedlowej		ha	28,59	28,59	29,39
udział terenów zieleni w powierzchni ogółem		%	0,2	0,2	0,2
żywopłoty		m	8 851	8 851	8 491
nasadzenia drzewa		szt.	97	214	188
nasadzenia krzewy		szt.	120	258	51
ubytki drzewa		szt.	58	189	142

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018
ubytki krzewy	szt.	240	176	0
TERENY LEŚNE				
powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	3 470,68	3 477,08	3 476,90
powierzchnia lasów	ha	3 412,22	3 418,62	3 418,44
lesistość w %	%	18,3	18,3	18,3
lasy publiczne ogółem	ha	2 823,98	2 830,38	2 830,22
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	2 785,58	2 791,98	2 791,82
lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	2 783,81	2 790,21	2 790,05
lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	1,77	1,77	1,77
lasy publiczne gminne	ha	38,40	38,40	38,40
lasy prywatne ogółem	ha	588,24	588,24	588,22

Źródło: Bank Danych Lokalnych i obliczenia własne

* w granicach gminy Nakło nad Notecią (powierzchnię obliczono w programie QGIS)

** tereny te częściowo zajmują wspólny obszar (sumę obliczono w programie QGIS)

*** Uchwała Nr X/237/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 sierpnia 2015 r. w sprawie Nadnoteckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu

2.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Wstępem do oceny zrealizowanych działań jest analiza stanu jakości powietrza. Omówienie tego zagadnienia zostało oparte na danych z Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (zwanym dalej WIOŚ).

Na podstawie wyników badań z roku 2017 i 2018 strefa kujawsko-pomorska (w której znajduje się gmina) została zaliczona do klasy C ze względu na przekroczenie norm dla PM 10, benzo(a)pirenu oraz ozonu. Pozostałe wskaźniki zanieczyszczeń mieściły się w klasie A.

W kolejnej Tabeli przedstawiono klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie w ostatnich latach.

Tabela 11. Klasy jakości powietrza atmosferycznego dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie kujawsko-pomorskiej w latach 2016-2018

Zanieczyszczenie	Klasa		
	2016 (wartość bazowa)	2017	2018
SO ₂ (dwutlenek siarki)	A	A	A
NO ₂ (dwutlenek azotu)	A	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A	A
C ₆ H ₆ (benzen)	A	A	A
PM 2,5 (pył zawieszony)	C	A	-
PM 10 (pył zawieszony)	C	C	C
B(a)P (benzo(a)piren)	C	C	C
As (arsen)	A	A	A
Cd (kadm)	A	A	A
Ni (nikiel)	A	A	A

Zanieczyszczenie	Klasa		
	2016 (wartość bazowa)	2017	2018
Pb (ołów)	A	A	A
O ₃ (ozon)	C	C	C

Źródło: Roczne oceny jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim za lata 2016-2018, WIOŚ, GIOŚ

W przeprowadzonej za lata 2017-2018 klasyfikacji strefy kujawsko - pomorskiej pod kątem ochrony zdrowia, stężenia zanieczyszczeń takich jak: SO₂, NO₂, O₃, C₆H₆, CO, As, Cd, Ni i Pb utrzymywały się w normach, stąd całą strefę zaliczono do klasy A. Dla tych zanieczyszczeń nie ma zatem konieczności podejmowania działań naprawczych.

W ramach oceny powietrza pod kątem ochrony zdrowia przekraczaniem stężeniami zanieczyszczeń w strefie kujawsko - pomorskiej, w roku 2017 były poziom dopuszczalnego stężenia pyłu PM 10 oraz benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM 10, co skutkowało przypisaniem klasy C całej strefie. Analizując dane wieloletnie, jakość powietrza w zakresie tych wskaźników utrzymuje się w negatywnej tendencji. W sezonie zimowym, w miarę obniżania się temperatury powietrza, stężenia pyłu wzrastają, co wskazuje na istotny wpływ emisji pochodzenia energetycznego.

Biorąc pod uwagę cel długoterminowy, gmina znalazła się w obszarze przekroczeń ze względu na ozon, wyznaczonych na podstawie modelowania krajowego, zleconego przez GIOŚ. Gminie została przydzielona klasa D2 zarówno ze względu na ochronę roślin, jak i zdrowie ludzi.

Ze względu na ochronę roślin strefę kujawsko - pomorską zaklasyfikowano do klasy A pod kątem badanych zanieczyszczeń SO₂, NO_x, O₃.

Na terenie gminy Nakło nad Notecią w okresie sprawozdawczym prowadzony był monitoring powietrza na stacji pomiarów manualnych przy ul. Ks. Piotra Skargi w Nakle nad Notecią. Wyniki przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 12. Normowane stężenia zanieczyszczeń powietrza w latach 2017-2018 roku z manualnego stanowiska pomiarowego wykorzystywanego do oceny rocznej jakości powietrza [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] - Nakło nad Notecią, ul. P. Skargi

Rok	C_6H_6	pył PM10				pył PM2,5	metale i benzo(a)piren w pyłe PM10				
		max 24 h	percentyl S90,4	liczba dni ze stężeniem 24h>50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ [dni]	rok		ołów	arsen	kadm	nikiel	B(a)P
okres uśredniania	rok				rok	rok	rok	rok	rok	rok	rok
Wartość dopuszczalna/docelowa	5	50	50	35	40	25	0,5	0,006	0,005	0,020	0,001
2017	-	216	75,6	87	40	-	0,0199	0,0020	0,0005	0,0012	0,0078
2018	1,92*	128	72	84	36,2	-	0,0141	0,0021	0,0004	0,0009	0,0063

Zródło: Roczne oceny jakości powietrza atmosferycznego w województwie kujawsko-pomorskim za lata 2016-2018, WIOŚ, GIOŚ

* pomiary pasywne benzenu

W latach 2017-2018 liczba przekroczeń dopuszczalnego 24-godzinnego poziomu pyłu PM10 w powietrzu, dla czasu uśredniania 24 godziny (przy dopuszczalnej liczbie przekroczeń w ciągu roku - 35) wyniosła odpowiednio **87** i **84** dni. Nadal jest to liczba dni wyraźnie powyżej obowiązującej normy, ale z w stosunku do roku 2017, w roku 2018 dni z przekroczeniami było mniej, co w kontekście realizowanych na terenie Gminy Nakło nad Notecią działań (które opisane są w dalszej części Raportu) należy rozpatrywać jako dobry prognozyk na przyszłość.

W latach sprawozdawczych wykonywano również na tej stacji pomiary stężeń następujących metali w pyłe zawieszonym PM10: ołowiu, kadmu, niklu i arsenu. Dla trzech spośród wymienionych metali obowiązują poziomy docelowe (kadm, nikiel, arsen), a dla ołowiu – poziom dopuszczalny. Nie odnotowano przekroczeń.

Jeżeli chodzi o benzo(a)piren w pyłe zawieszonym to w roku 2017 najwyższe stężenia średnie roczne odnotowano m.in. w Nakle nad Notecią ($7,82 \text{ ng}/\text{m}^3$, co stanowi 782 % poziomu docelowego). W roku 2018 poziom tego zanieczyszczenia był mniejszy ($0,0063 \mu\text{g}/\text{m}^3$), ale i tak jeden z najwyższych w województwie (wyższe stężenia odnotowano jedynie w punkcie pomiarowym w Brodnicy).

Stężenia pyłu PM2,5 nie były badane.

W 2017 roku nie badano również w punkcie pomiarowym w Nakle Nad Notecią stężeń benzenu (C_6H_6). Pomiary pasywne z 2018 roku stanowiły 38% poziomu dopuszczalnego.

Ze względu na utrzymującą się złą jakość powietrza stale prowadzone są działania naprawcze w oparciu o założenia programu ochrony powietrza.

2.4.1. Rozwój systemu gazowniczego

Pozytywnym aspektem ochrony powietrza w gminie jest rozwój centralnych systemów grzewczych opartych o zbiorcze kotłownie oraz rozbudowa sieci gazowniczej. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Polską Spółkę Gazownictwa, Oddział Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy:

a) w roku 2017:

- długość gazociągów zwiększyła się o 273 m,
- długość przyłączy gazowych zwiększyła się o 119 m,
- ilość przyłączy gazowych zwiększyła się o 15 szt.,

b) w roku 2018:

- długość gazociągu zwiększyła się o 1 829 m,
- długość przyłączy gazowych zwiększyła się o 639 m,
- ilość przyłączy gazowych zwiększyła się o 50 szt.

2.5. HAŁAS

Ocenę jakości klimatu akustycznego warto byłoby przeprowadzić na bazie analizy monitoringu hałasu wykonywanej przez WIOŚ, jednak w roku 2017 WIOŚ nie prowadził badań na terenie jednostki. Badań na terenie gminy nie prowadzono od roku 2013.

2.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Przy obecnym postępie cywilizacyjnym, rozwoju sieci radiokomunikacyjnej i wzrostu liczby urządzeń emitujących promieniowanie, nie da się całkowicie wyeliminować ze środowiska promieniowania elektromagnetycznego. W związku z tym konieczne jest monitorowanie jego poziomów, ze szczególnym uwzględnieniem zmiany punktów pomiarowych, gdyż na poziom promieniowania na danym obszarze ma wpływ rodzaj oraz liczba występujących na danym obszarze sztucznych źródeł promieniowania.

W roku 2017 WIOŚ prowadził badania PEM w Nakle nad Notecią, na ul. Rynek. Zmierzona wartość 1,33 V/m mieści się w dopuszczalnych normach. Na terenach wiejskich badania prowadzono w m. Potulice, zmierzona wartość PEM osiągnęła poziom 0,22 V/m.

2.7. POWAŻNE AWARIE

Gmina narażona jest na wystąpienie tego typu awarii m.in. ze względu na przebiegające przez jej teren drogi o znaczeniu ponadlokalnym, gazociągi oraz funkcjonujące zakłady produkcyjne. W celu zapobiegania tego typu awariom konieczne jest utrzymanie odpowiedniego stanu dróg oraz odpowiednie przygotowanie jednostek ratowniczych do interwencji.

Jednostką odpowiedzialną bezpośrednio za minimalizowanie skutków awarii, zagrożeń jest Państwowa Straż Pożarna. Straż pożarna w zakresie ochrony przed awariami i zagrożeniami brała udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych zdarzeń.

Według rejestru prowadzonego przez WIOŚ na terenie Gminy nie działają podmioty

kwalfikowane jako zakłady o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Największe zagrożenie pożarowe na terenie gminy obecnie stwarzają następujące zakłady²:

1. MAD Recykling Polska Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 1, Paterek – zakład zajmuje się przede wszystkim magazynowaniem odpadów palnych i niebezpiecznych,
2. „MTB” Trzebińscy, ul. Dolna 1A, Nakło nad Notecią – zakład zajmuje się przetwarzaniem odpadów palnych,
3. PPHU PolimerPro s.c., ul. Przemysłowa 1, Paterek – zakład zajmuje się procesem obróbki fotopolimerowych płyt fleksograficznych, w którym materiałem niebezpiecznym pożarowo są używane rozpuszczalniki,
4. Remeco Sp. z o.o., ul. Bydgoska 1, Potulice – zakład zajmuje się głównie magazynowaniem odpadów palnych i niebezpiecznych,
5. P.W. Robac Boniecki Krzysztof, ul. Przemysłowa 9, Nakło nad Notecią – zakład zajmuje się przetwarzaniem substancji ropopochodnych, wszelkiego rodzaju olejów oraz odpadów nieorganicznych z przeznaczeniem na paliwa alternatywne,
6. ZNTK „PATEREK” S.A., ul. Przemysłowa 1, Nakło nad Notecią – składowanie 10 Mg karbidu potrzebnego do wytworzenia miesięcznie ok. 950 kg acetylenu na potrzeby zakładu,
7. Zakład Przetwórstwa Drzewnego Paterek Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 12, Paterek – składowanie i przetwórstwo drzewa sosnowego. Duża ilość składowanego materiału palnego.

2.8. GOSPODARKA ODPADAMI

2.8.1. Odpady komunalne

Firmy wyłonione w przetargu odbierają od właścicieli nieruchomości oprócz podstawowych frakcji odpadów: papier i tektura, tworzywa sztuczne i metal, szkło, bioodpady także tzw. odpady problemowe: przeterminowane lekarstwa, zużyte baterie i akumulatory, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, zużyte opony, odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe.

Od 1 stycznia 2017 r. wszystkie zmieszane odpady komunalne, pozostałości z sortowania, odpady zielone trafiały do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych NOVAGO Żnin Sp. z o.o. w Wawrzynkach, poprzez Stację Przeladunkową w Rozwarzynie.

Od lipca 2017 r. zmieszane odpady komunalne oraz pozostałości z sortowania odbierane były, poprzez Stację Przeladunkową w Rozwarzynie, przez Międzygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o. w Bydgoszczy, gdzie były poddawane procesowi termicznego zagospodarowania. Natomiast odpady zielone od lipca 2017 r. odbierane były poprzez Stację Przeladunkową przez Remondis Bydgoszcz Sp. z o.o. w Bydgoszczy.

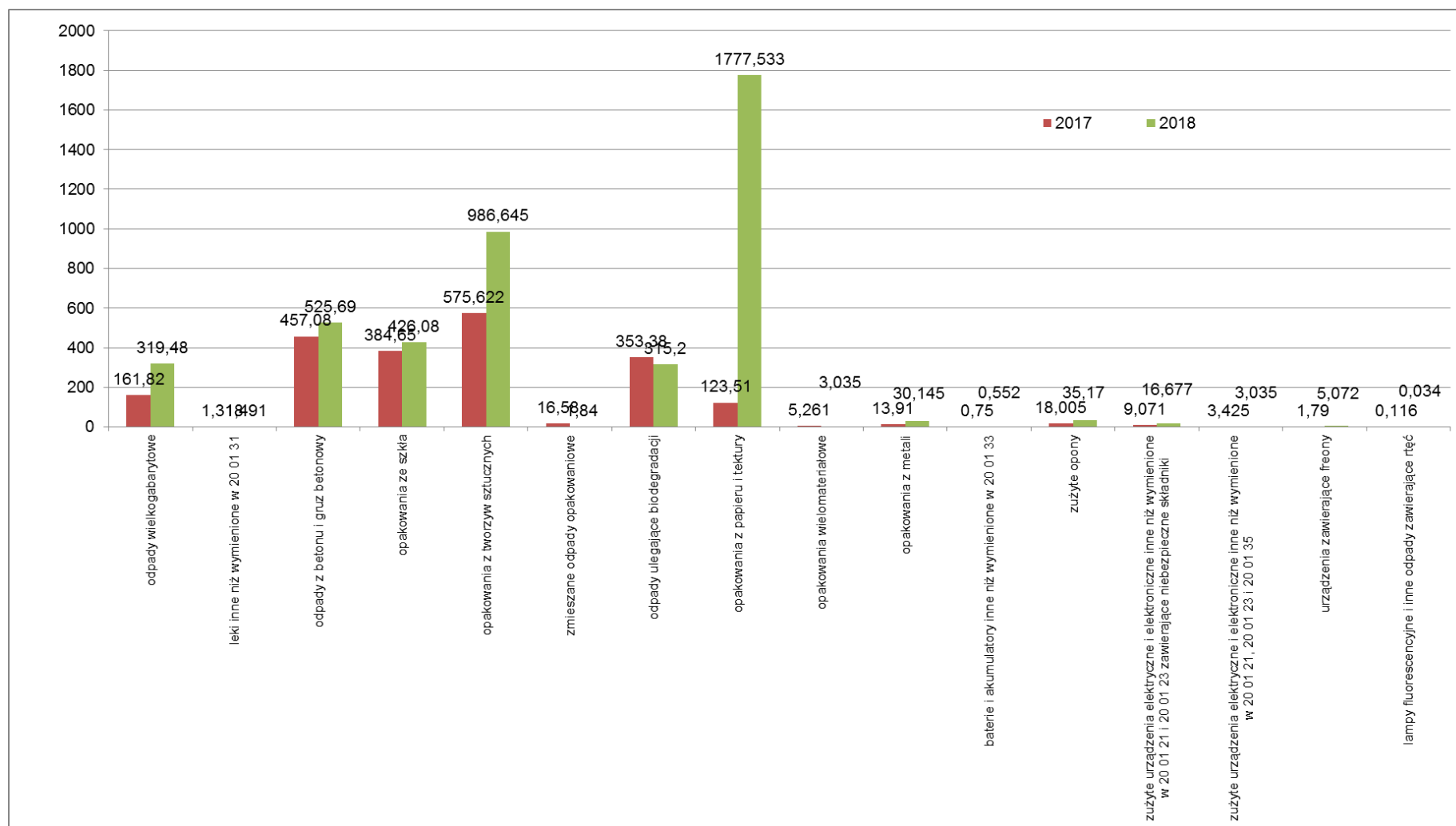
Analizując lata 2016-2018 odebrano z terenu gminy następujące ilości odpadów komunalnych:

² dane PPSP w Nakle nad Notecią

Tabela 13. Ilość odebranych odpadów komunalnych [Mg]

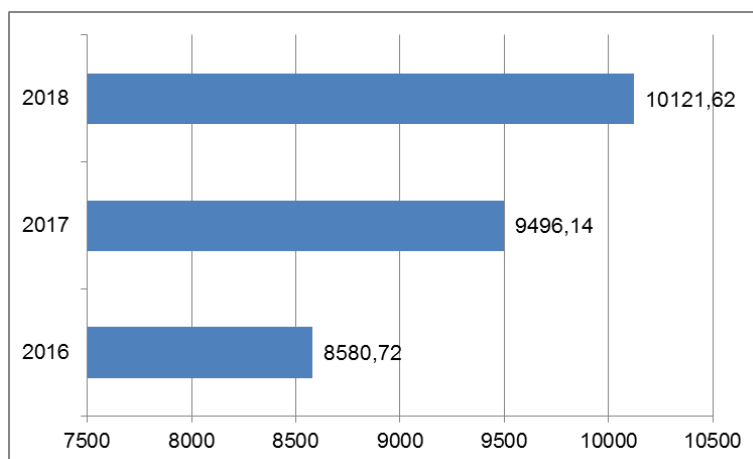
Rodzaj	2016	2017	2018
odpady wielkogabarytowe	119,8	161,82	319,48
leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,783	1,318	1,491
odpady z betonu i gruz betonowy	357,38	457,08	525,69
opakowania ze szkła	360,324	384,65	426,08
opakowania z tworzyw sztucznych	560,365	575,622	986,645
zmieszane odpady komunalne	8 580,72	9 496,14	10 121,62
zmieszane odpady opakowaniowe	21,12	16,58	1,84
odpady ulegające biodegradacji	753,03	353,38	315,20
opakowania z papieru i tektury	133,708	123,51	1 777,533
opakowania wielomateriałowe	5,503	5,261	3,035
opakowania z metali	14,201	13,91	30,145
baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,521	0,75	0,552
zużyte opony	3,845	18,005	35,17
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,168	9,071	16,677
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	2,565	3,425	3,035
urządzenia zawierające freony	0,7	1,79	5,072
lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,113	0,116	0,034

Źródło: Urząd Miasta i Gminy, coroczne analizy stanu gospodarki odpadami

Wykres 6. Ilość odebranych odpadów komunalnych w latach 2017-2018 (wykres bez zmieszanych odpadów)

Źródło: Urząd Miasta i Gminy, coroczne analizy stanu gospodarki odpadami

Wykres 7. Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych w latach 2016-2018

Źródło: Urząd Miasta i Gminy, coroczne analizy stanu gospodarki odpadami

Gmina Nakło nad Notecią osiągnęła w latach objętych okresem sprawozdawczym poziomy recyklingu i przygotowania odpadów do ponownego użycia i odzysku. Na wysokość wskaźników procentowych wpływ miała wprowadzona zmiana w raportowaniu, w której uwzględniono punkty skupów surowców. Wpłynęło to znacząco na wzrost odzysku. Osiągnięte wskaźniki zaprezentowano w kolejnej Tabeli.

Tabela 14. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w latach 2016-2018

rok	Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych				Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	
	papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło		inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe		dopuszczalny poziom %	poziom osiągnięty przez Gminę Nakło nad Notecią %
	mini-mum %	poziom osiągnięty przez Gminę Nakło nad Notecią %	mini-mum %	poziom osiągnięty przez Gminę Nakło nad Notecią %		
2016	18	25,48	42	odpady budowlane i rozbiórkowe odebrane w 2016 roku zostały zmagazynowane na terenie PSZOK w Rozwarzynie, będą przygotowane i przekazane do ponownego użycia w roku 2017	45	1,62
2017	20	35,14	45	149,396	45	0,00
2018	30	95,94	50	odpady budowlane i rozbiórkowe odebrane w 2018 roku zostały zmagazynowane na terenie PSZOK w Rozwarzynie, będą przygotowane i przekazane do ponownego użycia w roku 2019	40	0,05

Źródło: Urząd Miasta i Gminy, na podstawie analiz stanu gospodarki odpadami za rok 2016, 2017, 2018

2.8.2. Azbest

Działaniami podejmowanymi przez Gminę w okresie sprawozdawczym było również unieszkodliwianie azbestu na podstawie zaktualizowanej uchwałą nr XLII/813/2017 Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią z dnia 30 listopada 2017 r. Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Nakło nad Notecią na lata 2017-2032 finansowanego ze środków budżetowych oraz we współpracy z WFOŚiGW w Toruniu.

Nawałnica w 2017 r. zniszczyła wiele pokryć dachowych, w tym tych z azbestu. W wyniku podjętych działań poszkodowani mieszkańcy otrzymali rekompensaty, a odpad azbestowy został przekazany do unieszkodliwienia. Było to **117,091 Mg** wyrobów.

Szczegóły dotyczące ilości zdemontowanego azbestu w latach 2017-2018 zawarte są w rozdziale 3.8.

2.8.3. Odpady komunalne inne niż niebezpieczne, decyzje dot. gospodarowania odpadami

Ustawa o odpadach zawiera wiele zapisów dotyczących praw i obowiązków jednostek samorządu terytorialnego w obszarze gospodarki odpadami. W szczególności należy podkreślić udział starostów w procedurze administracyjnej dotyczącej reglamentowania usług związanych z powstawaniem i gospodarowaniem odpadami. Do zadań starostów należy m.in.:

- wydawanie decyzji nakładających na sprawców wypadków obowiązki dotyczące gospodarowania odpadami z wypadków, w tym obowiązek przekazania ich wskazanemu posiadaczowi odpadów,
- wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów w związku z eksploatacją instalacji,
- wydawanie zezwoleń na zbieranie i przetwarzanie oraz transport odpadów w zakresie wynikającym z przepisów praw.

Na gminie również spoczywają zadania i obowiązki, np. w zakresie likwidacji dzikich wysypisk (ujawnionych, likwidowanych). W tym względzie, w 2018 r. Gmina wykonała zastępcze usunięcie odpadów zgromadzonych na prywatnej posesji w miejscowości Olszewka (Decyzja z dnia 6. 03. 2018 r. znak: WKŚ.7021.1.001.2018.)

3. OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W OKRESIE OD STYCZNIA 2017 R. DO GRUDNIA 2018 R.

3.1. ZASOBY WODNE I GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

W celu ochrony zasobów wodnych należy zadbać o zaspokojenie potrzeb mieszkańców i dostarczenie im odpowiedniej ilości oraz jakości wody pitnej przy jednoczesnym wzroście świadomości mieszkańców w celu zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach, gdzie woda wykorzystywana jest na cele produkcyjne. Możliwe jest to dzięki modernizacji infrastruktury technicznej odpowiedzialnej za dostarczanie i oczyszczanie wód oraz przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód

powierzchniowych i podziemnych poprzez działania inwestycyjne (rozwój sieci kanalizacyjnej i deszczowej), informacyjne oraz administracyjne.

W okresie sprawozdawczym jednostka samorządowa oraz inne jednostki określone w POŚ wydatkowały następujące środki na inwestycje w zakresie kontynuacji wodociągownia i kanalizowania obszaru oraz innych działań związanych z ochroną zasobów wodnych.

Tabela 15. Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu zasobów wodnych i gospodarki wodno-ściekowej wraz ze stopniem ich wykonania uzyskany na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu oraz badania ankietowego

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami	RZGW, KZGW*	koszty administracyjne	Ostatnia aktualizacja miała miejsce w roku 2016 - Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18.10.2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016, poz. 1967). Kolejna będzie mieć miejsce w roku 2021.	-
modernizacja budowli hydrotechnicznych na Kanale Bydgoskim na odcinku od km 14,8 do 38,9 km (śluz Józefinki i Nakło Wschód oraz jaz Józefinki)	RZGW	59 500 000	Na śluzach Józefinki i Nakło Wschód oraz jazu Józefinki nie wykonano żadnych prac – brak środków finansowych.	planowana realizacja w kolejnych latach
rewitalizacja szlaku żeglownego Kanału Bydgoskiego i Noteci dolnej skanalizowanej (od km 14,8 do km 176,2) do parametrów drogi wodnej II klasy	RZGW	174 000 000	W ramach zadania nie wykonano żadnych prac – brak środków finansowych.	planowana realizacja w kolejnych latach
remont zabudowy brzegowej w Nakle nad Notecią w celu zapewnienia bezpiecznej żeglugi na rzece Noteć (wykonanie dokumentacji)	RZGW	b.d.	W roku 2017 zrealizowano projekt budowlano-wykonawczy pn. „Projekt remontu zabudowy brzegowej brzegu prawego w Nakle w km 39+600+40+000 (Droga wodna Wisła - Odra)”. Realizację prowadził Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu.	2017 - 41 820,00
utrzymanie koryta rzeki Noteć (zabudowa wyrw, roboty pogłębiarskie i naprawcze brzegów)	RZGW	b.d.	Nie realizowano prac związanych z utrzymaniem koryta rzeki Noteci.	planowana realizacja w kolejnych latach

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) dla Regionu Wodnego	RZGW, KZGW	koszty administracyjne	Dnia 01.12.2016 r. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej zostało opublikowane Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry – poz. 1938. Kolejna aktualizacja będzie prowadzona w kolejnych latach.	planowana realizacja w kolejnych latach
aktualizacja map zagrożenia powodziowego (MZP) oraz aktualizacja map ryzyka powodziowego (MRP) dla Regionu Wodnego	RZGW, KZGW	koszty administracyjne		
aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla Regionu Wodnego	RZGW, KZGW	koszty administracyjne		
udroźnienie rzeki Noteci dla przepływu wód powodziowych na odcinku ok. 2,5 km	RZGW	174 000 000	<p>W roku 2017 wykonano dwa etapy prac:</p> <p>Etap I:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stara Noteć Rynarzewska (odcinek Chobielin - Nakło) (odcinkowo ok. 1 884 mb) w km rzeki 21 500 do 27 500 po obu brzegach (działka 351/1); - Starorzecze Noteci na wysokości Chobielina na długości 794,60 m (działka 11 obręb Chobielin); - Podwyższenie grobli na odcinku 25,00 mb w rejonie Wymysłowa na brzegu lewym. <p>Etap II:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stara Noteć Rynarzewska na odcinku - 565,00 mb (odcinek Chobielin - Nakło). 	<p>2017</p> <p>etap I 143 801,28</p> <p>etap II 46 892,22</p>

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
bieżąca konserwacja oraz remonty urządzeń wodnych	Miasto i Gmina	ok. 300 000 rocznie	W roku 2017 wydatki Miasta i Gminy obejmowały:	2017 –
			1. dofinansowanie dla Gminnej Spółki Wodnej w Nakle nad Notecią do konserwacji urządzeń melioracyjnych położonych na terenie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią – konserwacja rowów szczegółowych w Trzeciewnicy (nr R-S29, R-S28, R-S26, R-S24, R-S23) oraz w Ślesinie (nr R-K31, R-K34, R-K35),	1. 25 000,00
			2. konserwacja rowu R-3 na odcinku ul. Karnowska - Nowa w Nakle nad Notecią wykonaną przez Gminną Spółkę Wodną w Nakle nad Notecią na podstawie umowy,	2. 28 000,00
	3. składka członkowska w Gminnej Spółce Wodnej.		3. 1 076,04	
			W roku 2018 wydatki Miasta i Gminy w roku 2018 obejmowały:	2018 –
			1. konserwacja rowów szczegółowych w Trzeciewnicy (nr R-S61, R-S68, R-P51, R-P50, R-P49, R-P48, R-P39) oraz w Ślesinie (nr R-K31, R-K34, R-K35),	1. 23 000,00
			2. składka członkowska w Gminnej Spółce Wodnej.	2. 1 152,90
			Opracowanie koncepcji programowo przestrzennej wraz z założeniami Programu Funkcjonalno-Użytkowego celem odprowadzenia wód do cieku Rokitka z terenu Gminy Nakło nad Notecią i Gminy Sadki”.	2018 – 61 254,00
	RZGW		W roku 2017 były podejmowane poniższe działania:	2017
			a) Rokitka w km 19+214 – 22+987, ręczne wykoszenie porostów gęstych twardych ze skarp i dna cieków wraz z wygrabieniem, ręczne ścinanie i karczowanie śr. gęstości krzaków i podsycia ze zrąbkowaniem,	a) 7 015,99
			b) Rokitka w km 19+745 – 20+745, usuwanie powalonych drzew i przetamowań.	b) 1 839,40
			c) Struga Śleska w km 0+659 – 1+721, 2+294 – 5+130, 7+380 – 11+157, ręczne wykoszenie porostów gęstych twardych ze skarp i dna cieków wraz z wygrabieniem, odmulenie dna warstwą 30 cm, obustronne wykonanie palisady, plantowanie ziemi wydobytej z cieku, uzupełnienie ubytku w skarpach, plantowanie skarp i korony nasypów, ułożenie geowłókniny pod płytami ażurowymi, umocnienie skarp płytami ażurowymi, humusowanie skarp z	c) 75 806,15
				d) 4 106,02
				e) 7 433,19
				f) 14 950,43
				g) 8 299,63
				2018
				a) 7 339,00
				b) 11 677,66
				c) 2 818,12
				d) 54 735,00

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
			<p>obsianiem,</p> <p>d) Struga Śleska w km 0+584, 0+833, wycinka 2 szt. drzew,</p> <p>e) Rokitka w km 20+500 – 20+700, wycinka 15 szt. drzew,</p> <p>f) Rokitka w km 19+214 – 22+987, ręczne wykoszenie porostów gęstych twardych ze skarp i dna cieków wraz z wygrabieniem, ręczne ścinanie i karczowanie śr. gęstości krzaków i podszycia ze zrąbkowaniem,</p> <p>g) Kanał Ślesiński w km 5+927 – 7+649, ręczne wykoszenie porostów gęstych twardych ze skarp i dna cieków wraz z wygrabieniem.</p> <p>W roku 2018 były podejmowane poniższe działania:</p> <p>a) Rokitka w km 20+280 – 22+987, ręczne wykoszenie porostów gęstych twardych ze skarp i dna cieków wraz z wygrabieniem,</p> <p>b) Rów opaskowy w Występie w km 1+150 – 2+158, ręczne wykoszenie porostów gęstych twardych ze skarp wraz z wygrabieniem, hakowanie przy zarośnięciu pow. lustra wody ponad 60 %, ręczne odmulenie dna gr. 30 cm, ręczne ścinanie i karczowanie śr. gęstości krzaków i podszycia ze zrąbkowaniem,</p> <p>c) Rokitka w km 19+214 - 20+280, usunięcie wiatrołomów i zatorów,</p> <p>d) Wymiana drewna zatrzaskowego na dolnych wrotach Śluzy Nakło Wschód.</p>	
<p>rozwój systemu kanalizacji deszczowej w ramach budowy kanalizacji sanitarnej rozbudowy dróg, w tym montaż separatorów</p>	<p>zarządcy dróg, podmioty gospodarcze, spółki KPWiK</p>	<p>650 000 KPWiK Sp. z o.o. Nakło nad Notecią</p>	<p>W analizowanych latach następował rozwój systemu kanalizacji deszczowej w ramach budowy kanalizacji sanitarnej rozbudowy dróg (w tym montaż separatorów). W roku 2017 wybudowano 1,879 km sieci, a w roku 2018 – 2,45 km.</p>	<p>w ramach środków na budowę dróg, brak możliwości wyodrębnienia</p>

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
modernizacja, przebudowa Oczyszczalni Ścieków w Lubaszczu	KPWiK Nakło nad Notecią	8 000 000	KPWiK Nakło nad Notecią jest w trakcie realizacji inwestycji.	w trakcie
kontrola i weryfikacja stanu prawnego dla istniejących wylotów ścieków oraz ujęć wód w zlewni rzeki Noteci	RZGW	koszty administracyjne	RZGW w Bydgoszczy w latach 2017-2018 nie prowadził kontroli i weryfikacji stanu prawnego dla istniejących wylotów ścieków oraz ujęć wód w zlewni rzeki Notec.	-
ustanowienie obszaru ochronnego GZWP nr 138	RZGW	koszty administracyjne	W 2016 roku wykonano „Opracowanie kosztów ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 138 Pradolina Toruń-Eberswalde. Praca objęła charakterystykę obszaru, ocenę możliwości roszczeń, oszacowanie kosztów ustanowienia obszaru, analizę możliwych do wprowadzenia zakazów, nakazów oraz ocenę korzyści wynikających z wprowadzenia proponowanej ochrony GZWP 138. Zadanie to wykonało RZGW Poznań w 2016 roku i w lutym 2018 roku z racji utworzenia RZGW przekazało dokumentację. Obszar ochronny GZWP nr 138 nie został jeszcze ustanowiony.	-
stała kontrola jakości wody pitnej	KPWiK Nakło nad Notecią, KPWiK Szubin, Sanepid	koszty administracyjne	Działania podejmują wszystkie wskazane w programie jednostki. Zarządcy sieci prowadzą stały comiesięczny monitoring wykonywany przez PPIS w Nakle nad Notecią cały rok zgodnie z harmonogramem i wyrywkowymi kontrolami. (KPWiK Nakło nad Notecią wskazało szczegółowe koszty)	2017 – 6 452,59 2018 – 4 511,38

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
<p>edukacja rolników w zakresie dobrych praktyk rolniczych oraz stosowania rolnictwa ekologicznego i agroturystyki</p>	<p>ODR</p>	<p>500 rocznie</p>	<p>Corocznie ODR prowadzi szkolenia dla rolników w różnorodnej tematyce wskazanej poniżej. W roku 2017 brało w nich udział 365 uczestników, a w roku 2018 – 269. Tematyka szkoleń: - Zasady wdrażania działania „Rolnictwo ekologiczne” PROW 2014-2020, - Bioróżnorodność – bogactwo wsi, - Program rolnośrodowiskowo-klimatyczny 2014-2020 – wymagania i obowiązki – zmiany na rok 2017, - Rośliny inwazyjne zagrożeniem dla bioróżnorodności, - Od pola do stołu – prezentacja dobrych praktyk, - Zioła w ogrodzie przydomowym, - Promocja żywności proekologicznej na rynku konsumenckim, - Obszary Szczególnie Narażone w świetle nowych przepisów prawnych, - Barszcz Sosnowskiego jako niebezpieczny gatunek inwazyjny – biologia, zagrożenia, zwalczanie, - Ekologiczne zagospodarowanie zagrody wiejskiej, - Ochrona przyrody a zagrożenia. Czy rolnikowi opłaca się chronić przyrodę?, - Zasady realizacji działania „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014-2020, - Rolnictwo ekologiczne a ochrona środowiska, - Ochrona wód przed zanieczyszczeniem azotem i fosforem ze źródeł rolniczych, - Ziołowo i ekologicznie w ogrodzie, kuchni i kosmetyce.</p>	<p>działania administracyjne</p>
<p>kontrola stanu funkcjonowania i obsługi zbiorników na ścieki bytowe oraz oczyszczalni przydomowych</p>	<p>Miasto i Gmina</p>	<p>koszty administracyjne</p>	<p>Aktualizacja bazy danych, ewidencji zbiorników na ścieki bytowe oraz oczyszczalni przydomowych, odbywa się na podstawie zgłoszeń od mieszkańców.</p>	<p>działania administracyjne</p>

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z zaopatrzeniem mieszkańców i podmiotów gospodarczych w wodę zgodnie z rozwojem zabudowy mieszkaniowej (Paterek, Potulice, Gorzeń, Ślesin, Lubaszcz, Trzeciewnica oraz rejon pomiędzy ul. Karnowską, Nową, rejon ul. Konstytucji 3 Maja, ul. Baczyńskiego, ul. Zielone Wzgórze, wieś Olszewka, Olszewka – Chrząstowo, modernizacja głównej magistrali zasilającej miasto i gminę)	KPWiK Szubin	środki KPWiK Szubin 212 000	W roku 2017 zrealizowano poniższe inwestycje: a) Gorzeń – budowa sieci wodociągowych dz. 126/25, 126/12, 126/6 b) Karnowo – budowa sieci wodociągowej w drodze dz. 157/9 c) Paterek - budowa sieci wodociągowej w drodze dz. 1553/17, 544/2, 381/7, 381/11 d) Paterek - budowa sieci wodociągowej w ul. Diamentowej, Kcyńskiej, na dz. 302/48, 302/42 e) Polichno - budowa sieci wodociągowej w drodze dz. 118 f) Rozwarzyn - budowa sieci wodociągowej w drodze dz. 128 g) Ślesin - budowa sieci wodociągowej w drodze dz. 156.	2017 a) 5 571,56 b) 8 859,26 c) 4 058,01 6 597,50 8 567,57 d) 9 680,62 4 669,73 111 271,53 e) 3 693,71 f) 6 698,82 g) 20 351,98
			W roku 2018 zrealizowano poniższe inwestycje: a) Gorzeń – budowa sieci wodociągowych, dz. 135/1, 213/1, 126/25, 126/5 b) Karnowo – budowa sieci wodociągowej w drodze, dz. 158 c) Karnówko - budowa sieci wodociągowej w drodze, dz. 120/5, 119/3, 83/1 d) Paterek - budowa sieci wodociągowej w drodze, dz. 544/2, 544/4, 545, 18, 382/4, 383/3, 384, 338 e) Paterek - budowa sieci wodociągowej na dz. 302/48, 302/42 f) Polichno - budowa sieci wodociągowej w drodze, dz. 204/2 g) Ślesin - budowa sieci wodociągowej w drodze, dz. 165.	2018 a) 36 758,59 33 826,88 b) 11 763,46 c) 84 431,30 d) 10 603,80 13 715,05 e) 1 618,60 f) 3 205,06 g) 4 577,94
	KPWiK Nakło nad Notecią	środki KPWiK Nakło nad Notecią 1 070 000	W analizowanym okresie zrealizowano poniższe inwestycje: a) sieć wodociągowa w ul. Zielone Wzgórze b) sieć wodociągowa we wsi Olszewka. Sieć wodociągowa w rejonie ul. Karnowskiej, Nowej, Konstytucji 3 Maja, Baczyńskiego, a także pomiędzy wsią Olszewka i Chrząstowo i modernizacja głównej magistrali zasilającej miasto i gminę – w trakcie realizacji.	2018 a) 72 749,91 b) 50 597,35

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
wymiana stalowej i azbestowej sieci wodociągowej z przyłączami w ul. Zaulek i Podgórznej w m. Trzeciewnica	KPWik Szubin	brak określonych	Zadanie zostało zrealizowane w roku 2016.	koszty poniesione w roku 2016
kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych (Występ – ul. Nakielska, ul. Kanałowa, Potulice, Nakło nad Notecią - ul. Dolna, ul. Piaskowa i Wzgórze Wodociągowe, rejon ul. Nowej, ul. Konstytucji 3 Maja, ul. Baczyńskiego, ul. Kucharskiego i Miłosza, przebudowa sieci od strony Paterka, Chrząstowa, Lubaszczka, Trzeciewnicy, budowa sieci w m.: Karnowo – Suchary, Paterek, Bielawy, Trzeciewnica oraz dokończenie budowy kanalizacji w miejscowości Ślesin) i przemysłowych	Miasto i Gmina	środki KPWiK Szubin 1 571 000 środki KPWiK Nakło nad Notecią 3 110 000	Budowa przyłącza kanalizacji sanitarnej dla budynku położonego w Potulicach przy ul. Bydgoskiej 8.	2017 – 33 979,99
	KPWiK Szubin		Budowa przyłącza kanalizacyjnego ul. Działkowa 12, Potulice.	2017 – 41 000,00
			W okresie sprawozdawczym KPWiK Szubin zrealizowało poniższe inwestycje: a) Występ – budowa przyłączy kanalizacyjnych, b) Występ - budowa kanalizacji ściekowej w ul. Nakielskiej, c) Potulice – modernizacja kanału ściekowego w ul. Parkowej, d) Występ - budowa kanalizacji ściekowej w ul. Nakielskiej, e) Potulice – modernizacja kanału ściekowego w ul. Parkowej.	2017 a) 12 232,81 b) 16 290,49 c) 61 675,27 2018 d) 151 340,15 e) 2 132,29
KPWik Nakło nad Notecią	W okresie sprawozdawczym zrealizowano sieć kanalizacyjną w Nakle nad Notecią w ul. Dolnej. Budowa sieci w ul. Piaskowej, i Wzgórze Wodociągowe, w rejonie ul. Nowej i Konstytucji 3 Maja, ul. Baczyńskiego, ul. Kucharskiego i Miłosza, w m. Trzeciewnica, Bielawy, Karnowo, Ślesin jest w trakcie realizacji. Przebudowa sieci od strony Paterka, Chrząstowa, Lubaszczka, Trzeciewnicy i budowa sieci w Paterku planowana jest na kolejne lata.	2018 – 199 398,16		

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
likwidacja zbiorników bezodpływowych oraz ewentualna budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach o rozproszonej zabudowie gdzie brak jest kolektorów ściekowych, a budowa ich jest ekonomicznie nieuzasadniona	właściciele nieruchomości	środki własne osób prywatnych	W okresie sprawozdawczym przybyło 87 zbiorników bezodpływowych oraz wybudowano 2 oczyszczalnie przydomowe.	środki osób prywatnych
modernizacja stacji uzdatniania wody (Karnowo, Ślesin, Trzeciewnica, Polichno, Bielawy)	KPWiK Szubin	środki KPWiK Szubin 463 000	W okresie sprawozdawczym zrealizowano poniższe inwestycje: a) modernizacja studni głębinowej nr 1 i 2 w m. Trzeciewnica b) modernizacja stacji wodociągowej w m. Trzeciewnica c) modernizacja studni głębinowej nr 1 w m. Ślesin d) modernizacja studni głębinowej nr 3 w m. Ślesin.	2017 a) 33 628,90 b) 19 129,80 2018 c) 18 164,77 d) 17 443,28
modernizacja ujęć wody pitnej	KPWiK Nakło nad Notecią	50 000	KPWiK Nakło nad Notecią w ramach modernizacji stacji uzdatniania wody prowadziła modernizację pomp.	2018 – 38 451,77

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
racjonalizacja zużycia wody poprzez montaż wodomierzy głównych u wszystkich odbiorców wody, okresowa legalizacja wodomierzy i kontrole wskazań, a także prowadzenie ciągłej kontroli legalności przyłączy wodociągowych	KPWiK Szubin	brak określonych	KPWiK Szubin wskazuje, że wodomierze są montowane u każdego odbiorcy, okresowo przeprowadzana jest wymiana wodomierzy na nowe z legalizacją. Kontrole wskazań dokonują pracownicy KPWiK podczas odczytów wodomierzy. Przeglądy sieci wodociągowych pozwalają wykryć ewentualne próby wykonania nielegalnego przyłącza wodociągowego.	w ramach bieżących działań
	KPWiK Nakło nad Notecią		KPWiK Nakło nad Notecią wskazuje, że racjonalizacja zużycia wody prowadzona jest poprzez montaż wodomierzy głównych u wszystkich odbiorców wody, okresowa legalizacja wodomierzy i kontrole wskazań, a także prowadzenie ciągłej kontroli legalności przyłączy wodociągowych jest realizowane na bieżąco. W roku 2017 wymieniono około 500 sztuk wodomierzy, w roku 2018 – 683 sztuki.	2017 – 49 609,59 2018 – 92 803,53

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu, dane ankietowe

* na dzień opracowywania POŚ i określania jednostek realizujących dane zadania, funkcjonowało KZGW i RZGW

Tabela 16. Wykonanie wskaźników realizacji zadań w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016

Wskaźnik monitorujący	Jednostka monitorująca	Stan na 2016	2017	2018	Ocena trendu	Rodzaj wskaźnika
jakość wód powierzchniowych na terenie JCWP	WIOŚ	umiarkowany po dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny	stan fizykochemiczny II oraz poniżej dobrego, stan chemiczny poniżej dobrego Noteć i dobry - Kanał Bydgoski, ocena biologiczna III – IV klasa jakości	b.d.	brak możliwości określenia (ocena niepełna negatywna)	stanu
jakość wód podziemnych na terenie JCWPd	WIOŚ	V klasa jakości	V klasa jakości	b.d.	brak możliwości określenia (ocena niepełna negatywna)	stanu
długość sieci kanalizacyjnej	GUS	83,3 km	85,9 km	87,8 km	pozytywny	reakcji
długość sieci wodociągowej	GUS	193,1 km	195,6 km	198,3 km	pozytywny	reakcji
długość sieci kanalizacji deszczowej	Gmina	27,2 km	29,079	31,529	pozytywny	reakcji
zużycie wody na potrzeby przemysłu	GUS	61 dam ³	45 dam ³	47 dam ³	pozytywny	presji
zmniejszenie zużycia wody na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych	GUS	28,2 m ³	29,2 m ³	31,3 m ³	negatywny	reakcji

Źródło: WIOŚ, GUS, Gmina,

* do dnia opracowania Raportu, WIOŚ nie opublikował danych za rok 2018

3.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB

Kolejna tabela zawiera zestawienie działań określonych do realizacji w Programie ochrony środowiska, a zrealizowanych w okresie sprawozdawczym.

Tabela 17. Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu racjonalnego użytkowania gleb i wykorzystania kopalin wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu oraz badania ankietowego

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
zabezpieczenie obszarów eksploatacji kopalin przez innym typem zainwestowania	Miasto i Gmina, Powiat	koszty administracyjne	W omawianych latach nie zabezpieczano takich miejsc na etapie opracowywania MPZP. Starosta Nakielski nie wydawał także decyzji dotyczących rekultywacji na terenie gminy.	brak
podjęcie działań przeciwdziałających skażeniu gleb oraz ich właściwa ochrona w mpzp	Miasto i Gmina, Powiat, właściciele gruntów	koszty administracyjne	W latach 2017-2018 Starosta nie prowadził postępowań w zakresie wyznaczania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie gminy.	brak
unieszkodliwienie odpadów składowanych w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych	właściciele nieruchomości i prowadzący działalność gospodarczą	koszty administracyjne	W listopadzie 2018 r. gmina wykonała zastępcze usunięcie odpadów z prywatnej posesji. Łącznie usunięto 341,03 Mg	105 937,79
ochrona gruntów dobrych klas bonitacyjnych przed odrolnieniem	samorząd powiatowy	koszty administracyjne	W roku 2017 Starosta wydał 36 decyzji, a w roku 2018 – 31 decyzji. Większość decyzji dotyczyła odrolnienia terenu na cele budownictwa mieszkalnego jednorodzinne.	brak
badanie gleb na zawartość składników pokarmowych	OSChR, właściciele gruntów	2 000 rocznie	Corocznie OSChR w Bydgoszczy prowadzi badania na zlecenie prywatnych osób. W roku 2017 przebadano 33 gospodarstwa, a w roku 2018 przebadano 38 gospodarstw.	środki własne osób prywatnych
monitorowanie i ochrona gruntów narażonych na ruchy masowe	Powiat	koszty administracyjne	W roku 2017 prywatni inwestorzy wykonali dokumentację geologiczno-inżynierskie dla: zbroczy na działce ew. nr 200/9 i 200/10 w Nakle nad Notecią oraz dla zbroczy na działce ew. nr 12/23 w Lubaszczu.	b.d.

Źródło: na podstawie badania ankietowego

Tabela 18. Wykonanie wskaźników realizacji zadań w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016

Wskaźnik monitorujący	Jednostka monitorująca	Stan na 2016	2017	2018	Ocena trendu	Rodzaj wskaźnika
ilość wyeksploatowanych surowców	PIG	41 tys. Mg	0 tys. Mg	115 tys. Mg	negatywna	presji
powierzchnia gruntów ornych*	GUS	45,67 %	b.d.	b.d.	mimo braku danych wskazuje się, że corocznie gruntów ornych ubywa, ocena negatywna	stanu

Źródło: GUS, PIG

* GUS nie prowadzi statystyki w tym zakresie

3.3. PRZYRODA

Tabela zawiera wykaz wyszczególnionych ważniejszych prac inwestycyjnych.

Tabela 19. Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu ochrony przyrody wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu oraz badania ankietowego

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
pielęgnacja i nasadzenia oraz rewitalizacja terenów zielonych i rekreacyjnych	Miasto i Gmina	40 000 rocznie	Bieżące utrzymanie terenów zieleni w gminie	2017 – 95 270 zł 2018 – 95 530 zł
			Zakup sadzonek drzew i krzewów do nasadzeń oraz pielęgnacja drzew. W roku 2017 prowadzono nasadzenia róż, utworzono nowe trawniki. Prace prowadzono na Placu Konopnickiej oraz przy ul. Kilińskiego. W roku 2018 nasadzenia na terenach szkół w Ślesinie, Występie, przy ul. Mrroteckiej w Nakle nad Notecią, przy świetlicy wiejskiej w Chrzastowie i Bielawach, na terenie rekreacyjnym przy stawie w Trzeciewnicy, Parku Jana III Sobieskiego w Nakle nad Notecią, na skwerze na ul. Reymonta oraz we wsi Bielawy w pasiece.	
pielęgnacja pomników przyrody oraz ochrona drzew kasztanowych	Miasto i Gmina, Powiat	6 500 rocznie	Gmina prowadziła działania ochronne drzew kasztanowych (montaż i demontaż pułapek i dyspenserów). środki – dofinansowanie z budżetu Powiatu (w wysokości 5 000,00 zł) + środki gminne (w 2017 roku 2 071,03 zł i w 2018 r. – 2 059,11 zł)	2017 – 7 071,03 zł 2018 – 7 059,11 zł
udział w opracowywaniu planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	Miasto i Gmina	koszty administracyjne	W okresie sprawozdawczym gmina nie uczestniczyła we wskazanych działaniach.	-

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
promocja cennych walorów przyrodniczych z uwzględnieniem ostrożnego i przemyślanego lokowania infrastruktury turystycznej	Miasto i Gmina	koszty administracyjne	Nie prowadzono działań w zakresie wprowadzania nowej infrastruktury turystycznej.	-
aktualizacja planu urządzania lasu	Nadleśnictwa, Miasto i Gmina	brak szczegółowych kosztów	W latach 2017-2018 nie prowadzono aktualizacji planów urządzania lasu. Wszystkie nadleśnictwa posiadają PUL na lata 2012-2021 i są one corocznie aktualizowane w zakresie zmian taksacyjnych i powierzchniowych przewidzianych w procedurach aktualizacji Systemu Informatycznego Lasów Państwowych (m.in. wskaźnikowa aktualizacja wieku gatunków, zasobności drzewostanów) Gmina Nakło nad Notecią opracowała natomiast plan urządzenia lasów gminnych	10 248,99 zł
zwiększenie lesistości i ochrona istniejących kompleksów leśnych	Nadleśnictwo Szubin	brak szczegółowych kosztów	W latach 2017-2018 nie prowadzono zalesień, czego powodem była konieczność odnawiania oraz przygotowywania do odnowienia terenów pokłeskowych, które ucierpiały po nawałnicy 11, 12 sierpnia 2017 roku.	brak
	Nadleśnictwo Szubin		W latach 2017, 2018 Nadleśnictwo prowadziło monitoring występowania organizmów szkodliwych zgodnie z wytycznymi Instrukcji Ochrony Lasu. Prowadzono jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny oraz kontrolę występowania brudnicy mniszki. W 2018 roku przeprowadzono wielkoobszarowy chemiczny zabieg ograniczania liczebności strzygonii choinówki na powierzchni 48,12 ha (łącznie na terenie nadleśnictwa, w tym na terenie gminy).	brak możliwości wydzielenia

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
	Nadleśnictwo Bydgoszcz		W latach 2017-2018 działania ochronne skupiły się na uprzążaniu szkód po huraganie w 2017 roku, uszkodzony drzewostan objął powierzchnię ok 1 500 ha, we wskazanych latach odnowiono las na powierzchni ok. 13 ha. Zalesień nie prowadzono.	brak możliwości wydzielenia
Pozostałe zadania z zakresu przyrody nie ujęte w Programie, a wykonywane w latach 2017-2018 na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu				
ochrona przyrody	Miasto i Gmina	-	Budowa obejścia miasta Nakło nad Notecią na kierunku Pd-Pn w ciągu drogi Nr 241 (Rogoźno-Tuchola) – monitoring Kontynuowanie czynności związanych z obowiązkami porealizacyjnymi wymaganymi przez RDOŚ w Bydgoszczy. Prowadzono pielęgnację metaplantacji staroduba łąkowego - rośliny prawnie chronionej oraz monitoring i raportowanie.	2017 – 19 581,00 2018 – 1 638 zł (raport końcowy)
Dodatkowo w roku 2018:				
<ul style="list-style-type: none"> – wylesienia działek o nr ew. 101/21 i 101/23 obręb Paterek o łącznej powierzchni 3,1563 ha położonych na terenie Nadnoteckiego Parku Przemysłowego – koszt: 38 700 zł oraz – koncepcja odbudowy parków w Nakle nad Notecią po wichurze z 2017 roku – koszt: 13 899 zł 				łącznie 52 599 zł

Źródło: na podstawie sprawozdań z budżetu, ankiety

Tabela 20. Wskaźniki realizacji zadań oraz ich wykonanie w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016

Wskaźnik jakości środowiska i presji na środowisko	Jednostka monitorująca	Stan na 2016	2017	2018	Ocena trendu	Rodzaj wskaźnika
powierzchnia terenów zieleni urządzonej	GUS	49,89 ha	49,89 ha	50,69 ha	pozytywny	stanu
ilość pomników przyrody	gmina	64 szt.	61 szt.	59 szt.	negatywny (konieczne zniesienie statusu pomnika przyrody)	stanu
lesistość gminy	GUS	18,3 %	18,3 %	18,3 %	bez zmian	stanu

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, Gmina

* powierzchnie wszystkich obszarów Natura 2000 mogą się na siebie nakładać

3.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Głównymi działaniami w zakresie ochrony powietrza były głównie działania naprawcze prowadzone w ramach realizacji założeń POP i mające na celu ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych, termomodernizacje budynków użyteczności publicznej i komunalnych, działania zmierzające do modernizacji i rozbudowy systemów ciepłowniczych i gazowniczych oraz działania ukierunkowane na ograniczenie emisji liniowej, poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury drogowej.

Na efekty działań związanych z minimalizacją emisji zanieczyszczeń do powietrza mają wpływ także działania zawarte w rozdziale 3.5.

Z przeprowadzonych inwestycji w okresie sprawozdawczym wymienić należy te najważniejsze:

Tabela 21. Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu poprawy jakości powietrza wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu oraz badania ankietowego

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
kontynuacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych (w tym także obiektów użyteczności publicznej: placówek oświatowych, budynków administracji, obiekty sakralne, budynki opieki medycznej itp.) zgodnie z planem gospodarki niskoemisyjnej	Miasto i Gmina	środki gminy 9 060 424,73	Modernizacja części pokrycia dachowego oraz elementów budynku komunalnego w Trzeciewnicy.	2017 – 8 103,50
			Modernizacja elementów budynku świetlicy wiejskiej w Sucharach.	2017 – 5 230,00
			Termoizolacja ściany zachodniej budynku dydaktyczno - mieszkalnego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ślesinie.	2017 – 51 501,34
			Wymiana stolarki drzwiowej z robotami towarzyszącymi w obiekcie Szkoły Podstawowej Nr 2 w Nakle nad Notecią (39 szt.).	2017 – 146 541,00
			Termomodernizacja w Szkole Podstawowej w Występie (wymiana okien).	2017 – 5 733,71
			Modernizacja sali gimnastycznej w Przedszkolu w Paterku (ocieplenie, naprawa pokrycia dachu).	2017 – 59 974,16
			Modernizacja dachu w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ślesinie (opracowano uproszczoną dokumentację techniczną na modernizację dachu).	2017 – 1 200,00
			Modernizacja pokrycia dachowego w obiekcie Szkoły Podstawowej w Paterku.	2017 – 352 607,91
			Modernizacja dachu oraz elementów pomieszczeń w Pałacu Hr. Anieli Potulickiej w Potulicach.	2017 – 31 444,51
			Modernizacja pokrycia dachowego oraz elementów pomieszczeń w obiekcie Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Trzeciewnicy.	2017 – 6 997,44
			Modernizacja pokrycia dachowego oraz elementów pomieszczeń w obiektach Szkoły Podstawowej Nr 2 w Nakle nad Notecią.	2017 – 48 556,20
Modernizacja części pokrycia dachowego oraz elementów pomieszczeń w obiekcie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 4 w Nakle nad Notecią.	2017 – 116 404,98			

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
kontynuacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych (w tym także obiektów użyteczności publicznej: placówek oświatowych, budynków administracji, obiekty sakralne, budynki opieki medycznej itp.) zgodnie z planem gospodarki niskoemisyjnej – ciąg dalszy			Modernizacja pokrycia dachowego oraz elementów pomieszczeń w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ślesinie.	2017 – 9 989,79
			Modernizacja pokrycia dachowego oraz elementów pomieszczeń w Szkole Podstawowej im. Przyjaciół Przyrody w Występie.	2017 – 28 299,14
			Modernizacja pokrycia dachowego oraz elementów pomieszczeń w obiekcie Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Ks. P. Skargi 2 w Nakle nad Notecią.	2017 – 10 498,71
			Termomodernizacja obiektów Szkoły Podstawowej Nr 2 w Nakle nad Notecią – budynek szkoły oraz budynek sali gimnastycznej i zaplecza wraz z biblioteką.	2017 – 2 216 136,58 2018 – 386 167,12
			Termomodernizacja obiektu Zespołu Szkolno - Przedszkolnego Nr 3 w Nakle nad Notecią.	2017 – 1 564 165,35 2018 – 2 060 213,04
			Termomodernizacja obiektów Zespołu Szkolno - Przedszkolnego Nr 4 w Nakle nad Notecią.	2017 – 135 565,40 2018 – 6 287 890,48

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
kontynuacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych (w tym także obiektów użyteczności publicznej: placówek oświatowych, budynków administracji, obiekty sakralne, budynki opieki medycznej itp.) zgodnie z planem gospodarki niskoemisyjnej – ciąg dalszy	Spółdzielnia Mieszkaniowa Chrobry	-	<p>W roku 2017 Spółdzielnia przeprowadziła poniższe termomodernizacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) budynek pod adresem os. Łokietka 1 w Nakle nad Notecią, b) budynek pod adresem os. Łokietka 7 w Nakle nad Notecią, c) budynek pod adresem os. Łokietka 6 w Nakle nad Notecią, d) budynek pod adresem os. Sobieskiego 4 w Paterku, e) budynek pod adresem os. Sobieskiego 5 w Paterku, f) budynek pod adresem os. Chrobrego 15 4 w Nakle nad Notecią. 	<p>2017</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 514 000,00 b) 396 000,00 c) 900 000,00 d) 557 000,000 e) 850 000,00 f) 1 186 000,00
			<p>W roku 2018 Spółdzielnia przeprowadziła poniższe termomodernizacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) budynek pod adresem ul. K. Wielkiego 22 w Nakle nad Notecią, b) budynek pod adresem ul. K. Wielkiego 24 w Nakle nad Notecią, c) budynek pod adresem ul. K. Wielkiego 26 w Nakle nad Notecią, d) budynek pod adresem ul. K. Wielkiego 20 w Nakle nad Notecią. 	<p>2018</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 494 000,00 b) 647 000,00 c) 726 000,00 d) 459 000,00 e) 652 000,00
	Spółdzielnia mieszkaniowa „Westalka”	-	<p>2017 rok:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ocieplenie ściany szczytowej, ul. Gimnazjalna 18 w Nakle nad Notecią, 2. Docieplenie ściany balkonowej i remont balkonów, os. Sobieskiego 11 w Paterku <p>2018 rok:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Remont 6 balkonów, Wichrowe Wzgórze 1 w Nakle nad Notecią, 2. Remont nieruchomości, Hallera 6 w Nakle nad Notecią, 3. Docieplenie części dachu, Mienie Spółdzielni, 4. Docieplenie ściany balkonowej i remont balkonów, os. Sobieskiego 7, 5. Docieplenie ściany balkonowej i remont balkonów, os. Sobieskiego 11 w Paterku 	<p>2017 rok:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 23 000 zł, 2. 50 000,00 zł <p>2018 rok:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 23 000,00 zł, 2. 57 000,00 zł, 3. 25 000,00 zł, 4. 163 000,00 zł, 5. 54 000,00 zł

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
<p>modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczych zasilanych z ciepłowni KPEC (ul. Przecznicza - Bydgoska, ul. Dworcowa) wraz z likwidacją grupowych węzłów ciepłych i budową węzłów indywidualnych, modernizacja węzłów, modernizacja automatyki kotła-WRP 12</p>	KPEC	<p>w roku 2017 - 2 000 000</p>	<p>Modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczych zasilanych z ciepłowni KPEC, kontynuacja działań z roku 2016. Pozostałe zadania ujęte w POŚ będą realizowane w kolejnych latach.</p>	<p>2017 – 17 664,00 2018 – 57 100,00</p>

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
ograniczanie niskiej emisji poprzez modernizację starych źródeł ogrzewania na terenie gminy Nakło nad Notecią	Miasto i Gmina	60 000 rocznie	<p>Budowa wewnętrznych instalacji gazowych w lokalach mieszkalnych komunalnych - w Nakle nad Notecią pod adresem: ul. Mrotecka 1/3, 4, 5, 7, 9; Długa 14/9; Długa 16/2; Ks. P. Skargi 11/9; Młyńska 9/10; Dąbrowskiego 39/8; Pl. Zamkowy 5/13 i 14; Półwiejska 2/1; Pl. Zamkowy 2/2, 3.</p> <p>W ramach zadania inwestycyjnego została opracowana dokumentacja projektowa na budowę wewnętrznych instalacji gazowych na wszystkie lokale mieszkalne oraz wykonano roboty budowlane (budowę wewnętrznej instalacji gazowej) w lokalach nr 2 i 3 przy Placu Zamkowym 2 oraz w lokalu nr 1 w budynku przy ul. Półwiejska 2 w Nakle nad Notecią.</p>	2017 – 33 460,01
			<p>Realizacja gminnego programu ograniczania niskiej emisji współfinansowanego ze środków gminnych i powiatowych w latach 2017-2018.</p> <p>W roku 2017 wymieniono 48 źródeł ciepła, opalanych węglem, na ogrzewane ekogroszkiem, olejem opałowym, gazem lub węglem, ale o nowoczesnej technologii.</p> <p>W roku 2018 zmodernizowano 51 źródeł ciepła (podobnie jak w roku 2017, zamontowano dodatkowo jedną pompę ciepła).</p>	2017 – łącznie 80 000 zł, w tym 20 000 zł dotacji z powiatu 2018 – łącznie 94 500 zł, w tym 20 000 zł dotacji z powiatu
			<p>Realizacja programu „Ekopiec” w 2018 r. dla 24 źródeł ciepła w Gminie Nakło nad Notecią: środki gminne oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (dotacja WFOŚiGW 48 000 zł + dotacja gminna 48 000 zł)</p>	łącznie 96 000,00 zł

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
modernizacja indywidualnego budownictwa, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii (montaż kolektorów słonecznych oraz pomp ciepła)	Miasto i Gmina mieszkańcy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe	679 500	Realizacja Programu „Kawka” w latach 2017-2018 1. 49 zmodernizowanych źródeł ogrzewania w roku 2017 2. 45 zmodernizowanych źródeł ogrzewania w roku 2018.	łączne koszty: 2017 – 324 811,50 2018 – 382 022,16

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
<p>sukcesywne zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych</p>	<p>Miasto i Gmina</p>	<p>20 000</p>	<p>W ramach edukacji ekologicznej na zebraniach z mieszkańcami oraz na antenie radia w celu promocji i popularyzacji istniejących mechanizmów dofinansowana zachęcano mieszkańców do zmiany systemów ogrzewania mieszkań, przedstawiano zagadnienia dot. ochrony powietrza i stanu jego zanieczyszczenia w mieście. Informowano o szkodliwości spalania odpadów w piecach i możliwości uzyskania dofinansowania na modernizację istniejących instalacji zasilających budynki w ciepło.</p> <p>Przeprowadzono kampanię informacyjno-edukacyjną „ODPOWIEDZIALNE OGRZEWANIE = CZYSTE POWIETRZE” o tematyce dot. ograniczenia niskiej emisji i ochrony powietrza w ramach programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) KAWKA – Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł” W ramach kampanii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechniono materiały drukowane (ulotki) wyjaśniające problem niskiej emisji, - w ramach kampanii Odpowiedzialne ogrzewanie = czyste powietrze zorganizowano spotkanie informacyjne z mieszkańcami. Tematem spotkania było właściwe postępowanie z urządzeniami grzewczymi, odpowiedni sposób spalania węgla w piecach, jak i jakości kupowanego węgla. - w ramach projektu zorganizowano konkurs fotograficzny z nagrodami pn. „Jesienne dymy. W poszukiwaniu smoga nakielskiego”. Laureatów nagrodzono upominkami rzeczowymi. <p>Straż Miejska prowadziła pogadanki i prelekcje w szkołach oraz przedszkolach, informacje - apele do prasy, radia NAKŁO. Rozdawanie ulotek informacyjnych mieszkańcom podczas kontroli nieruchomości, apele przekazane Sołtysom i Przewodniczącym Samorządów Mieszkańców z prośbą o ich kolportaż umieszczenie na tablicach ogłoszeń.</p> <p>W kolejnym roku kontynuowano działania. Ponadto informowano o szkodliwości spalania odpadów w piecach i możliwości uzyskania dofinansowania z programu gminnego jak i programu EKOPIEC 2018 na modernizację istniejących instalacji zasilających budynki w ciepło.</p> <p>Przeprowadzono kolejny etap kampanii informacyjno-edukacyjnej „ODPOWIEDZIALNE OGRZEWANIE = CZYSTE POWIETRZE”. W ramach kampanii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowano i rozpowszechniono komiks dla dzieci pn. „Mali pogromcy dymu” o tematyce jakości powietrza na terenie gminy jego wpływie na zdrowie ludzi oraz możliwości działań zmierzających do poprawy jakości powietrza oraz rozpowszechniono inne materiały promocyjne tj. torby płócienne, magnesy edukacyjne, - W ramach kampanii „Odpowiedzialne ogrzewanie = czyste powietrze” zorganizowano spotkanie informacyjne z mieszkańcami. Tematem spotkania było podsumowanie działań w ramach programu Kawka, właściwe postępowanie z urządzeniami grzewczymi, odpowiedni sposób spalania węgla w piecach jak i jakości kupowanego węgla. 	<p>2017 – 11 500,00 2018 – 19 873,74</p>

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
sukcesywne zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych – ciąg dalszy	Miasto i Gmina	20 000	Zakupiono i zamontowano na terenie Nakła nad Notecią cztery sensory do pomiaru jakości powietrza. Na płycie Nakielskiego Rynku ustawiona została tablica LED, na której wyświetlany jest komunikat o aktualnej jakości powietrza. W 3 nakielskich szkołach podstawowych zostały zawieszony monitory, na których wyświetlane są na bieżąco wskazania jakości powietrza z sensorów.	Koszt realizacji zadania "Utworzenie systemu monitorowania powietrza" to 21 705,83 zł
monitoring i aktualizacja planu gospodarki niskoemisyjnej	Miasto i Gmina	20 000	W lutym 2017 aktualizowano Program. Zmiana wynikała z potrzeby określenia nazw przedsięwzięć zawartych w obowiązującym PGN i dostosowaniu ich do nazw zadań inwestycyjnych zawartych we wnioskach preselekcyjnych, złożonych w odpowiedzi na ogłoszony przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko - Pomorskiego konkurs w ramach Poddziałania 3.5.1 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym w ramach ZIT – UCHWAŁA NR XXXII/685/2017 RADY MIEJSKIEJ W NAKLE NAD NOTECIĄ z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie zmiany "Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nakło nad Notecią".	koszty administracyjne
bieżące dostosowywanie prowadzonej działalności produkcyjnej do wymagań pozwolenia zintegrowanego i obowiązujących norm celem zmniejszenia emisji gazów i pyłów	podmioty gospodarcze	brak określonych	Działania podejmowane były przez prywatne podmioty gospodarcze, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zapisami pozwoleń emisyjnych i zintegrowanych czy kontrolami WIOŚ.	środki własne podmiotów prywatnych

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
montaż wysokosprawnej kogeneracji dla produkcji ciepła i energii elektrycznej poprzez budowę źródła ciepła pracującego w wysokosprawnej kogeneracji zasilanego gazem ziemnym	KPEC	7 900 000	Zadanie będzie realizowane w kolejnych latach	-
uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowanie SIWZ	Miasto i Gmina	koszty administracyjne	W zamówieniach publicznych zaznacza się elementy związane z ochroną powietrza pośrednio i bezpośrednio. Przykładowo w SIWZ dotyczących budowy dróg wskazują się konieczność wykonania nasadzeń.	koszty administracyjne
ograniczanie emisji wtórnych pyłu poprzez czyszczenie ulic metodą moką	Miasto i Gmina, zarządcy dróg	w ramach bieżącego utrzymania dróg	W okresie sprawozdawczym nie dokonywano czyszczenia ulic metodą na mokro.	-
promocja przejazdów w transporcie publicznym	Miasto i Gmina	koszty administracyjne	Działań nie prowadzono.	-

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
Działania dodatkowe, nieuwjęte w POŚ				
opracowywanie MPZP, planowanie przestrzenne	Miasto i Gmina	-	Uchwalenie MPZP na obszarach przekroczeń wskazanych w POP oraz zawarcie w nich zapisów dotyczących zakazu likwidacji sieci ciepłowniczej i przyłączy oraz zmiany ogrzewania zbiorowego na indywidualne. W roku 2018 były to ulice: Długa, Potulicka i Rudki w Nakle nad Notecią.	2018 – 14 000,00
			Gmina utworzyła strefę ograniczonego ruchu, gdzie wprowadzono zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 7 ton na obszarze centrum miasta. Obejmuje ona ulice: Ks. Skargi, Gepperta, Rynek, Hallera, Podgórna, Wodna, Długa, Bartkowskiego, Łączna, Balcerzaka, Wąska, Notecka, część Bydgoskiej, Potulickiej, Dąbrowskiego i Poznańskiej.	2018 – 15 309,81
działania kontrolne	Policja, Straż Miejska	-	<p>Corocznie prowadzone są działania pod nazwą SMOG. Dotyczą one kontroli pojazdów w związku z nadmiernym zadymieniem, emisją spalin oraz niesprawnym układem wydechowym.</p> <p>W roku 2017 skontrolowano 481 pojazdów. Kontrole prowadzono w Nakle nad Notecią (ul. Długa, Kilińskiego, Łokietka), m. Lubaszcz, Karnowo, Ślesin (ul. Długa, Strażacka), Występ (ul. Różana), Suchary.</p> <p>W roku 2018 skontrolowano 995 pojazdów, zatrzymano 16 dowodów rejestracyjnych. Kontrole prowadzono w Nakle nad Notecią (ul. Długa, Bydgoska, Poznańska, Dworcowa, Różana, Młyńska), m. Występ i Paterek.</p>	koszty administracyjne

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu gminy, ankiety

Tabela 22. Wskaźniki realizacji zadań oraz ich wykonanie w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016

Wskaźnik jakości środowiska i presji na środowisko	Jednostka monitorująca	Stan na 2016	2017	2018	Ocena trendu	Rodzaj wskaźnika
klasa jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej	WIOŚ	C	C	C	negatywny	stanu
wzrost długości rozdzielczej sieci gazowej	GUS	55,294 km	57,068 km	58,897 km	pozytywny	reakcji
wzrost długości sieci ciepłowniczej	KPEC	9,7 km	9,7 km	9,7 km	bez zmian	reakcji
ilość wykorzystywanego paliwa do produkcji ciepła (węgla)	KPEC	100 %	100 %	100 %	bez zmian	presji
udział dróg nieutwardzonych w ogólnej długości dróg (%)	GUS	58 %	b.d.	b.d.	brak możliwości oceny *	reakcji

Źródło: WIOŚ, KPEC, GUS

* brak danych GUS w zestawieniu Banku Danych Lokalnych

3.5. HAŁAS

Dopuszczalne poziomy hałas regulowane są przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jedn. Dz. U. z 2014 roku, poz. 112) i na tej podstawie samorząd w opracowywanych MPZP wyznaczał obszary, na których dopuszczalna jest określona emisja hałasu.

Uzupełnieniem działań administracyjnych są inwestycje drogowe. Remonty i przebudowy ciągów komunikacyjnych mają na celu poprawę stanu nawierzchni, a tym samym zmniejszenie emisji hałasu i wibracji.

Tabela 23. Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu ochrony przed hałasem wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
rozbudowa ciągów pieszych i rowerowych na terenach zurbanizowanych w celu ograniczenia lokalnego ruchu samochodowego	GDDiKA Oddział w Bydgoszczy	łącznie koszty przewidziane w Programie zostały określone na około 18 mln zł	w zakresie „budowa ścieżki rowerowej w ciągu DK 10” GDDKiA Oddział w Bydgoszczy nie realizowała inwestycji budowy ścieżki rowerowej w ciągu DK 10	-
	Zarząd Dróg Powiatowych w Nakle Nad Notecią		w zakresie „budowa ścieżki Nakło nad Notecią- Łochowice” Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 1926C Nakło - Bydgoszcz rozpoczęła się w dniu 28.11.2019 r., z chwilą podpisania umowy z Wykonawcą i przekazania placu budowy. Termin realizacji inwestycji 15.06.2021 r. koszt: 4.990.404,22 zł. W latach 2017-2018 przygotowywana była dokumentacja techniczna i poniesione koszty związane były z przygotowaniem projektu budowy ścieżki, projektu budowy kładek dla pieszych przy mostach w Występie, podziałem nieruchomości itd. W roku 2017: opracowanie projektu budowy ścieżki, w tym mapy do celów projektowych - 125.909,25 zł W roku 2018: projekt podziału nieruchomości - 24.338,00 zł, studium wykonalności i wnioski - 8.610,00 zł, mapy projektowe - 3.000,01 zł, projekt przebudowy sieci energetycznej - 6.150,00 zł, projekt kładek dla pieszych - 39.096,00 zł, dodatkowe materiały konieczne do uzyskania ZRID - 23.370,00 zł; łącznie 104.564,01 zł	2017 – 125 909,25 zł 2018 – łącznie 104 564,01 zł

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
	Miasto i Gmina Nakło Nad Notecią		<p>w zakresie „parking Park&Ride”</p> <p>Budowa parkingu „Park and Ride” przy dworcu PKP w Nakle nad Notecią wraz z połączeniem z istniejącą infrastrukturą komunikacyjną.</p> <p>Gmina Nakło nad Notecią zawarła dnia 29 grudnia 2017 r. z Województwem Kujawsko-Pomorskim umowę o dofinansowanie projektu.</p> <p>W ramach zadania opracowano Program Funkcjonalno-Użytkowy budowy parkingu w systemie „Park and Ride” oraz Studium Wykonalności. W zakres planowanego przedsięwzięcia wchodzi m.in. budowa wielostanowiskowego parkingu typu „Park and Ride”, zawierającego: 176 miejsc parkingowych ogólnodostępnych, w tym 17 miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych, 30 sztuk miejsc postojowych dla rowerów, przystanek komunikacji zbiorowej autobusowej, punkt dozoru parkingu – portiernia, kompleks toalet oraz układ ulic obsługujących parking wraz z częściową przebudową obecnego układu drogowego w otoczeniu inwestycji w zakresie umożliwiającym podłączenie parkingu do obecnego układu drogowego.</p>	<p>2017 – 71 868,04</p> <p>2018 - 851 404,07</p>
	Miasto i Gmina Nakło Nad Notecią		<p>w zakresie „rozwój infrastruktury rowerowej”</p> <p>W ciągu ulic Rybackiej i Tulipanowej wybudowano ścieżkę rowerową.</p>	<p>2017 – 174 554,40</p>
	Miasto i Gmina Nakło Nad Notecią		<p>w zakresie „rozwój infrastruktury rowerowej”</p> <p>Wykonano przebudowę ul. Młyńskiej w Nakle nad Notecią, w ramach której wykonano ścieżkę pieszo-rowerową.</p>	<p>2018 – 100 000,00</p>

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
przebudowa i modernizacja dróg gminnych	Miasto i Gmina	na rok 2017 - 1 298 993	Budowa ulic: Tulipanowej, Goździkowej i odcinka Rybackiej oraz przebudowa ulicy Wiejskiej w Występie.	2017 – 2 923 931,48
			Przebudowa drogi gminnej w Gumnowicach.	2017 – 383 731,44
			Budowa dróg osiedlowych: ul. Świerkowej, Jarzębinowej, Kasztanowej, Brzozowej, Sosnowej, Lipowej na działkach nr 211, 213, 239, 250, 262, 299, 691 w miejscowości Ślesin - II etap.	2017 – 394 076,04
			Przebudowa drogi dojazdowej z ulicy Leśnej do osiedla Sobieskiego w Paterku wraz z przebudową infrastruktury telekomunikacyjnej, na działkach nr 353/6, 320/3, 353/13, 357/14 i 357/17.	2017 – 209 898,24
			Budowa odcinka drogi gminnej obejmującej działkę o numerze 111, w obrębie Olszewka, Gmina Nakło nad Notecią - etap III.	2017 – 75 787,38
			Przebudowa drogi gminnej 090334C w Gorzeniu.	2017 – 309 331,11
			Modernizacja ulicy Armii Krajowej - etap III – dokumentacja projektowa.	2017 – 22 155,00
			Przebudowa odnogi ulicy 1 Maja w Nakle nad Notecią - II etap.	2017 – 51 607,93
			Przebudowa ulic w Występie - opracowanie dokumentacji technicznej.	2018 – 140 000,00
			Przebudowa ulicy Szkolnej w Potulicach.	2017 – 273 085,00
			Przebudowa ulicy Półwiejskiej w Nakle nad Notecią.	2017 – 112 003,86
			Rozbudowa ulicy Młyńskiej w Nakle nad Notecią wraz z budową nowego przepustu – opracowanie dokumentacji technicznej.	2017 – 250,42
			Przebudowa drogi na działkach o numerach ewidencyjnych 2598/4 oraz 2599/3 w Nakle nad Notecią.	2017 – 101 686,80
			Budowa drogi gminnej nr 090879C na działce o nr ewidencyjnym 336/38 wraz z skrzyżowaniem z drogą nr 090878C ul. Nowa w Nakle nad Notecią.	2017 – 99 117,57
Przebudowa drogi na działce o numerze ewidencyjnym 31, obręb Chrząstowo.	2017 – 48 987,00			

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
			Przebudowa ul. Wspólnej w Nakle nad Notecią.	2017 – 38 022,00
			Przebudowa drogi na działce o numerze ewidencyjnym 96,121,122/2,120/2 – obręb Wieszki.	2017 – 79 958,86
			Przebudowa drogi na działce o numerze ewidencyjnym 441/1 w Kazinie.	2017 – 131 860,50
			Przebudowa ulicy Chopina w Nakle nad Notecią.	2017 – 111 112,26
			Przebudowa ulicy Gepperta w Nakle nad Notecią – opracowano Program Funkcjonalno-Użytkowy przebudowy ulicy.	2017 – 11 535,55
			Przebudowa ulicy Przecznicza w Nakle nad Notecią.	2017 – 67 681,80
			Przebudowa ulicy Długiej w Nakle nad Notecią - opracowanie dokumentacji technicznej.	2017 – 55 735,72
			Przebudowa ul. Wodnej w Nakle nad Notecią.	2018 – 117 700,00
			Przebudowa ul. Działkowej w Nakle nad Notecią.	2017 – 101 167,50
			Przebudowa ul. Bartkowskiego w Nakle nad Notecią.	2017 – 99 445,50
			Przebudowa drogi na działkach o numerach ewidencyjnych 132 i 208, obręb Suchary - etap I.	2017 – 41 047,56
			Budowa drogi na działkach o numerach ewidencyjnych 478/6, 1551/8, 1551/1, obręb Paterek – projekt.	2017 – 6 150,00
			Utwardzenie terenu na działce nr 1881/3, obręb Nakło nad Notecią.	2017 – 43 968,81
			Przebudowa skrzyżowania ulic Staszica, Mickiewicza, Bohaterów oraz Dąbrowskiego w Nakle nad Notecią.	2018 – 151 000,00
			Budowa drogi na działkach nr 2/16, 2/42, 2/43, 2/44 w obrębie Bielawy oraz na działkach nr 40 i cz. działki nr 18 w obrębie Lubaszcz	2017 – 74 124,76
			Utwardzenie drogi gminnej w Lubaszczu.	2017 – 13 683,75

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
			Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Karnówko na działkach 83/1, 119/3, 120/5 i 127 – opracowano koncepcję przebudowy drogi.	2017 – 3 350,00
			Realizacja zadań inwestycyjnych związanych z modernizacją, rozbudową, przebudową i budową dróg gminnych oraz opracowaniem dokumentacji technicznej.	2018 – 10 969 972,40
			Modernizacja oraz przebudowa odcinków dróg gminnych związanych z usuwaniem skutków zdarzenia losowego (huraganu), które miało miejsce w dniu 11 sierpnia 2017 roku na terenie gminy.	2018 – 4 359 584,29
przebudowa i modernizacja dróg wojewódzkich	ZDW	brak szczegółowych danych	W latach 2017-2018 ZDW w Bydgoszczy nie modernizował dróg wojewódzkich przebiegających przez gminę.	-
przebudowa i modernizacja dróg powiatowych	Gmina	b.d.	Dofinansowanie do realizacji inwestycji w ciągu dróg powiatowych dla Powiatu Nakielskiego. W ramach dofinansowania w programie "Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 - 2019" Gmina Nakło nad Notecią przekazała 1 000 000 zł, na zadania drogowe w ramach powyższego programu dla Powiatu, natomiast Powiat Nakielski przekazał kwotę 1 000 000 zł na realizowane przez Gminę zadanie, pn: "Budowa uli: Tulipanowej, Goździkowej i odcinka Rybackiej w Występie	2017 – 1 000 000,00
	ZDP	4 600 000	Budowa ciągu pieszego w ciągu drogi powiatowej nr 1150C Zabartowo – Nakło nad Notecią ul. Olszewska w km 2+778 – 2+944.	2017 – 79 639,99
			Realizacja inwestycji w ciągu drogi nr 1922C Kosowo – Ślesin w km 2+523 – 2+543 (przebudowa skrzyżowania z drogą powiatową nr 1925C Karnówko – Nakło nad Notecią).	2017 – 61 694,91

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
			Realizacja inwestycji w ciągu drogi powiatowej nr 1920C Wyrza – Chrzastowo w km 3+771 – 5+941.	2018 – 1 467 063,69
			Realizacja inwestycji w ciągu drogi powiatowej nr 1922C Kosowo – Ślesin w km 2+248 – 2+523.	2018 – 287 112,89
			Realizacja inwestycji w ciągu drogi powiatowej nr 1924C Kazin – Ślesin w km 0+000 – 0+875.	2018 – 61 694,91
bieżące dostosowywanie prowadzonej działalności gospodarczej do obowiązujących norm akustycznych celem zmniejszenia emisji hałasu	podmioty gospodarcze	brak określonych danych	Działania podejmowane były przez prywatne podmioty gospodarcze, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zapisami pozwoleń emisyjnych i zintegrowanych czy kontrolami WIOŚ.	środki własne podmiotów prywatnych

Źródło: na podstawie sprawozdań z budżetu gminy, badania ankietowego

Tabela 24. Wskaźniki realizacji zadań oraz ich wykonanie w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016

Wskaźnik jakości środowiska i presji na środowisko	Jednostka monitorująca	Stan na 2016	2017	2018	Ocena trendu	Rodzaj wskaźnika
udział transportu ciężarowego w ogólnym ruchu pojazdów średnio	GPR	11,6 (GPR 2015)	brak pomiarów	brak pomiarów	brak możliwości oceny	presja na środowisko
wielkość zanotowanej emisji hałasu w nocy i w dzień	WIOŚ	brak danych	brak pomiarów	brak pomiarów	brak możliwości oceny	presja na środowisko

Źródło: WIOŚ, GPR

O ile trudno jest określić wskaźniki realizacji założonych celów ze względu na brak danych monitoringowych należy wskazać, że stale rośnie presja związana ze zwiększającym się natężeniem ruchu, gdyż w okresie sprawozdawczym przybyło zarejestrowanych na tym terenie pojazdów. Jednocześnie zwiększyła się długość dróg rowerowych, co w przyszłości powinno pozytywnie wpłynąć na wzrost znaczenia ruchu rowerowego w ogólnym bilansie odbywanych lokalnych podróży.

3.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Zadania mające na celu minimalizację oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko opierają się głównie na zapisach planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie aspektów związanych z zagrożeniem powodowanym promieniowaniem elektromagnetycznym. Plany ustalają możliwość realizacji stacji bazowych telefonii komórkowej, a także linii elektroenergetycznych zgodne z przepisami prawa.

Tabela 25. Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu niedopuszczenia do możliwości negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko wraz ze stopniem ich wykonania

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
monitoring emisji pól elektromagnetycznych wraz z kontrolą zgłaszanych instalacji	WIOŚ	koszty administracyjne	WIOŚ prowadził badania w roku 2017.	w ramach bieżącej działalności
	Powiat	koszty administracyjne	W roku 2017 zgłoszono 8 instalacji, a w roku 2018 – 20.	-

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
modernizacja linii kablowych i napowietrznych SN, nn oraz stacji transformatorowych	zarządca sieci energetycznej (ENEA)	brak określonych danych	W 2018 roku zostały zrealizowane zadania modernizacyjne związane z realizacją linii nn 0,4 kV o długości 1,66 km zasilanych ze stacji transformatorowej SN/nn Wieszki 4, zlokalizowanej w m. Janowo.	dane nie ujawnione

Źródło: WIOŚ, Powiat, Enea

Tabela 26. Wskaźnik realizacji zadań oraz jego wykonanie w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016

Wskaźnik jakości środowiska i presji na środowisko	Jednostka monitorująca	Stan na 2016	2017	2018	Ocena trendu	Rodzaj wskaźnika
zmierzona wartość promieniowania elektro-magnetycznego	WIOŚ	0,3-0,61 V/m	0,22-1,33 V/m	b.d.	bez zmian, pozytywna (ocena częściowa)	stanu

Źródło: WIOŚ

3.7. POWAŻNE AWARIE I INNE ZAGROŻENIA

Za kontrolę podmiotów korzystających ze środowiska na terenie gminy odpowiedzialny jest m.in. WIOŚ, który na bieżąco kontroluje sposób przestrzegania przepisów prawa oraz warunków udzielonych pozwoleń. Działania kontrolne i interwencyjne prowadzi także PSP. Nie są to kontrole dotyczące tylko zagrożeń związanych z poważnymi awariami, ale z szeroko pojętą ochroną środowiska i zapobieganiem nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska. Na terenie gminy nie ma dużego zagrożenia poważną awarią, stąd skupiono się na podejmowanych działaniach prewencyjnych, administracyjnych i organizacyjnych podejmowanych przez służby związane pośrednio lub bezpośrednio z ochroną przed zagrożeniami wszelkiego rodzaju. W latach 2017-2018 WIOŚ w Bydgoszczy przeprowadził na terenie gminy 16 kontroli zakładów. Tylko w dwóch przypadkach zanotowano naruszenia, było to w podmiotach:

- Zakład Remontowo-Budowlany STEFBUD Mirosław Stefański Nakło nad Notecią, ul. Wieszki 20a (rok 2017),
- Mał Spaw Budownictwo Sp. z o.o. Potulice, ul. Bydgoska 1 (rok 2018).

Działalność kontrolna to dział zadań prewencyjnych mających na celu zapobieganie zagrożeniom. Ważne są jednak także działania inwestycyjne związane z dofinansowaniem straży pożarnej i edukacyjne.

Gmina co roku dofinansowuje straż pożarną w zakresie zakupu odpowiedniego sprzętu ratowniczego, który ma minimalizować skutki środowiskowe w przypadku wystąpienia awarii.

Kolejna tabela zawiera zestawienie najważniejszych działań podejmowanych w okresie sprawozdawczym.

Tabela 27. Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu zapobiegania zagrożeniom środowiska na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
dostosowanie procedur kryzysowych do bieżących zagrożeń oraz obowiązujących przepisów prawnych	Powiat	koszty administracyjne	<p>Na terenie powiatu funkcjonuje Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego, zatwierdzony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego, gminny plan zatwierdzony jest przez Starostę Nakielskiego. Realizacją zadań ujętych w planie zajmuje się Referat Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego.</p> <p>Współpraca samorządu gminnego z powiatowym odbywa się na podstawie procedur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PRK – 1/1 – procedura postępowania w przypadku wystąpienia zdarzeń radiacyjnych, - PRK – 2/2 – procedura postępowania w czasie stanu zagrożenia epidemiologicznego lub stanu epidemii, - PRK – 4/4 – procedura ochrony przed powodzią oraz działań związanych z zagrożeniami hydro-meteorologicznymi, - PRK 7/6 – procedura działań podczas stanu klęski żywiołowej - PRK – 10/9 – procedura działania w innych sytuacjach kryzysowych. 	działania administracyjne

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
doposażenie wyspecjalizowanych jednostek ratowniczych w sprzęt do wykrywania i dokładnej lokalizacji miejsca awarii i likwidacji zagrożeń ekologicznych i chemicznych (zakup samochodów pożarniczych, motopompy szlamowej, detektorów prądu, wyposażenia)	Miasto i Gmina	237 000	Wydatki rzeczowe dla OSP, w tym: zakup paliwa, oleju grzewczego, zakup sprzętu: zakup butli kompozytowej, zakup zbiornika do samochodu pożarniczego, węży tłocznych, węży ssawnych, materiałów eksploatacyjnych do przeglądu narzędzi hydraulicznych, części do naprawy i naprawa masztu oświetleniowego, awaryjna naprawa zasilania i sterowania syreny w OSP Polichno, naprawa systemu alarmowego w budynku OSP Paterek, awaryjne roboty elektryczne w OSP Nakło nad Notecią, zakup akumulatorów, części do samochodów, narzędzi hydraulicznych oraz remont reduktorów i automatu oddechowego w sprzęcie ochrony dróg oddechowych, naprawa blacharsko-lakiernicza samochodu pożarniczego z OSP Potulice, wydatki związane z obchodami Dnia Strażaka, organizacją gminnych zawodów sportowo-pożarniczych, zakup środków czystości, kalendarzy strażackich, przegląd samochodów, przegląd i remont gaśnic, narzędzi hydraulicznych, remont pomieszczeń OSP Nakło nad Notecią, seminarium z zakresu ochrony przeciwpożarowej.	2017 – 222 611,26
			Zakup lekkiego samochodu z podwójną kabiną do ratowania chemiczno-ekologicznego dla jednostki straży pożarnej w Polichnie.	2017 – 187 820,00
			Zakup agregatu dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Polichnie.	2017 – 3 501,00
			Zakup wyposażenia i sprzętu strażackiego: ubiór i obuwie specjalistyczne, pilarki do drewna, łańcuchy do pił, węże ssawne, węże tłoczne, radiostacje nasobne, hełmy strażackie, detektory prądu, linki bezpieczeństwa, przewody do narzędzi hydraulicznych, sprzęt hooligan, szafki strażackie, środki czystości na utrzymanie pojazdów oraz remiz OSP, przeglądy techniczne samochodów strażackich, przeglądy roczne budynków, specjalistyczne przeglądy i atesty sprzętu strażackiego, naprawy sprzętu znajdującego się na wyposażeniu OSP.	2018 – 316 833,84
			Zakup defibrylatorów i cylindra rozpierającego typu Weber dla Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie gminy.	2018 – 32 180,68

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
	Powiat		Dofinansowanie systemu powiadamiania o zagrożeniach dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nakle nad Notecią.	2017 – 1 800,00
			Dotacja dla Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu na zakup lekkiego samochodu rozpoznawczo – ratowniczego do przewozu ratowników, sprzętu i środków do ratowania dla KP PSP w Nakle nad Notecią.	2017 – 90 000,00
			Zakup łodzi ratowniczej dla KP PSP w Nakle nad Notecią.	2018 – 20 000,00
			Dotacja dla KP PSP w Nakle nad Notecią na system powiadamiania o zagrożeniach.	2018 – 1 800,00
	PSP Nakło nad Notecią	b.d.	<p>W roku 2017 zakupiono następujący sprzęt i pojazdy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maski OPTI Pro do aparatu FENZY – 20 szt. - Sygnalizator bezruchu SUPER PASS II – 1 szt. - Agregat prądotwórczy EISEMANN – 1 szt. - Pompa zanurzeniowa ROSENBAUER NAUTILUS 4/1 ECO – 2 szt. - Pilarka STIHL – 2 szt. - Samochód rozpoznawczo ratowniczy FORD Ranger – 1 szt. 	b.d.

Źródło: ankiety, sprawozdania z wykonania budżetu

Tabela 28. Wykonanie wskaźnika realizacji zadań w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016

Wskaźnik monitorujący	Jednostka monitorująca	Stan na 2016	2017	2018	Ocena trendu	Rodzaj wskaźnika
ilość zgłoszonych poważnych awarii	WIOŚ, PSP	0	0	0	bez zmian brak zagrożenia	presji

Źródło: PSP, WIOŚ

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI

Kolejna tabela zawiera wykaz wydatków ponoszonych w okresie sprawozdawczym na cele zaplanowane w Programie ochrony środowiska. Corocznie gmina szczegółowo omawia system gospodarowania odpadami komunalnymi w analizie stanu gospodarki odpadami.

W niniejszym rozdziale krótko scharakteryzowano działania dotyczące odpadów komunalnych, utrzymania czystości, edukacji ekologicznej, a także unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

Tabela 29. Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu gospodarki odpadami wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
utrzymanie i rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	Miasto i Gmina	w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami	<p>Na rok 2017 w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy zostało wybrane Konsorcjum Firm: KPWiK Sp. z o.o. w Nakle nad Notecią; ZGK Sp. z o.o. w Sępólnie Krajeńskim; ZGK Sp. z o. o. w Więcborku. Odebrane przez Konsorcjum odpady zmieszane i zielone dostarczane były do stacji przeładunkowej w Rozwarzynie, skąd odbierane były przez RIPOK.</p> <p>Odpady selektywnie gromadzone pochodzące z zabudowy rozproszonej, zlokalizowanej poza strefami oddziaływania MiniPSZOK, odbierane były przez Konsorcjum w systemie workowym i przekazywane do gminnego PSZOK w Rozwarzynie.</p> <p>Odpady segregowane z pozostałych nieruchomości zbierane były w MiniPSZOK-ach, a następnie Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. z Nakła nad Notecią (Operator) przekazywało je do gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Rozwarzynie. Następnie wszystkie odpady segregowane były przekazywane do zagospodarowania uprawnionym odbiorcom.</p>	<p>2017 – 4 561 152,67</p> <p>2018 – 4 343 444,89</p>
zakup pojemników i kontenerów na odpady komunalne	KPWiK Nakło nad Notecią	na rok 2017 250 000	W roku 2017 zakupiono łącznie 1 5010 pojemników, a w roku 2018 – 806 sztuk.	<p>2017 – 191 889,00</p> <p>2018 – 76 280,00</p>

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
zwiększenie ilości odpadów trafiających do punktu selektywnej zbiórki odpadów, utrzymanie i modernizacja minipszoków	Miasto i Gmina, KPWiK Nakło nad Notecią	KPWiK – 3 840 000	Z roku na rok wzrasta ilość odpadów segregowanych z terenów zamieszkałych gminy. Znaczne są zatem koszty utrzymania Mini Pszoków oraz PSZOK Rozwarzyn. W roku bazowym 2016 zebrano 952,959 Mg odpadów selektywnych (wliczając tu papier, tworzywa sztuczne i szkło). W roku 2017 było to już 1 035,85 Mg, a w roku 2018 – 1 192,03 Mg.	2017 – 1 005 758,71 2018 – 944 224,10
			W roku 2017 została przeprowadzona modernizacja MiniPszoku przy ul. Gepperta. Miała ona na celu umożliwienie mieszkańcom oddawanie odpadów segregowanych także po godzinach przebywania na terenie PSZOK pracownika. W roku 2018 zakończono modernizację kolejnego punktu – Paterek, oraz rozpoczęto modernizację kolejnych punktów: w Nakle nad Notecią na os. Wł. Łokietka, na ul. Ks. Skargi oraz ul. Krzywoustego.	2017 – 8 715,00 2018 – 9 142,24
			Każdego roku organizowane były dwie zbiórki objazdowe odpadów komunalnych wielkogabarytowych i zużytych opon, w tym również odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.	koszty w ramach bieżących opłat
zakup pojazdów na potrzeby zbierania odpadów komunalnych	KPWiK Nakło nad Notecią	200 000	Zakup samochodu ciężarowego MAN z ciągnikiem hakowym i HDS.	2017 – 90 282,50
			Zakup śmieciarki VOLVO.	2017 – 122 423,00
modernizacja PSZOK w Rozwarzynie	KPWiK Nakło nad Notecią	350 000	Na przełomie lat 2016 i 2017 zmniejszono nakłady finansowe na obsługę i przygotowanie surowców segregowanych do sprzedaży. Spółka zrezygnowała z usług Spółdzielni Socjalnej Noteć, która generowała koszty niewspółmierne do zysku ze sprzedawanych surowców. W roku 2017 zakupiono ładowarkę kołową w celu usprawnienia pracy w PSZOK.	2017 – 87 680,92

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów i właściwego postępowania z nimi oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie	KPWiK Nakło nad Notecią	KPWiK 8 000	Prowadzono cykl wycieczek i spotkań z młodzieżą szkolną w tematyce MiniPszok i PSZOK Rozwarzyn.	brak wyszczególnienia
			Przeprowadzono konkurs dla szkół „Zbieramy makulaturę” połączony z godzinami edukacyjnymi dla wszystkich klas szkół podstawowych oraz szkół niepublicznych.	brak wyszczególnienia
			Organizowano wizyty studyjne zaprzyjaźnionych gmin: Kępice, Zamość, Łobez, miasto Garwolin – cykl edukacyjny z prezentacją systemu gospodarki odpadami w gminie i wizytami na MiniPszok, PSZOK Rozwarzyn i Stacji przeładunkowej.	brak wyszczególnienia
kontynuacja działań związanych z dofinansowaniem unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest	Miasto i Gmina, Właściciele nieruchomości	ok. 40 000 rocznie	W 2017 roku zrealizowano 16 wniosków, utylizując 30,806 Mg, a w 2018 roku zrealizowano 30 wniosków, utylizując 82,121 Mg. Corocznie gmina uzyskiwana dofinansowanie z powiatu w wysokości 5 000 zł i realizowała założenia programu usuwania azbestu.	2017 – 12 423,48 2018 – 33 005,90
			Natomiast w ramach usuwania wyrobów azbestowych w ramach projektu pn. „Demontaż, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nakło nad Notecią”, WFOŚiGWj w Toruniu: - w roku 2017 zrealizowano 20 wniosków i usunięto z terenu gminy 48,578 Mg odpadów azbestowych, - w roku 2018 zrealizowano 8 wniosków i usunięto z terenu gminy 39,951 Mg odpadów azbestowych.	2017 – 23 982,00 2018 – 19 760,93

Nazwa zadania	Jednostka realizująca	Szacunkowe koszty realizacji (zł) w Programie	Stopień wykonania w latach 2017-2018	Poniesione koszty w latach 2017-2018 (zł)
			<p>W sierpniu 2017 r. na terenie gminy miała miejsce nawałnica, która uszkodziła dużą ilość dachów budynków, w wyniku czego zutylizowano 177,091 Mg odpadów azbestowych.</p> <p>Kwota ta jest sumą kosztów utylizacji wyrobów azbestowych i częściowej rekompensaty kosztów poniesionych przez osoby poszkodowane w wyniku nawałnicy. Środki pochodziły z WFOŚiGW w Toruniu i NFOŚiGW.</p>	<p>2017 – 146 769,56</p>
			<p>Na podstawie porozumienia Ministra Rozwoju i Finansów Nr 54 II/493/P/15095/2020//17/DMP z dnia 14 czerwca 2017 roku zrealizowano zadanie pt. „Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Nakło nad Notecią”.</p>	<p>2017 – 18 300,00</p>

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu gminy, ankiety

Tabela 30. Wykonanie wskaźników realizacji zadań w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016

Wskaźnik monitorujący	Jednostka monitorująca	Stan na 2016	2017	2018	Ocena trendu	Rodzaj wskaźnika
ilość zmieszanych odpadów komunalnych	gmina	8 580,72 Mg	9 496,14 Mg	10 121,62 Mg	negatywny	presji
ilość selektywnych odpadów komunalnych*	gmina	952,959 Mg	1 035,85 Mg	1 192,03 Mg	pozytywny	reakcji
ilość wytworzonych odpadów przemysłowych	GUS	95 tys. Mg	106,2 tys. Mg	109,4 tys. Mg	negatywny	presji
ilość zdemontowanego azbestu	gmina	113,365 Mg	196,475 Mg (w tym 117,091 Mg z nawałnicy)	122,064 Mg	pozytywny (sukcesywne usuwanie wyrobów z terenu Gminy)	reakcji

Źródło: Gmina, GUS

* wliczając tu papier, tworzywa sztuczne i szkło

3.9. INNE

W niniejszym rozdziale zaproponowano zestawienie dotyczące środków jakie gmina wydatkowała w okresie sprawozdawczym na usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

Szczegóły statystyczne pokazuje kolejna tabela. Wskazuje się, że w roku bazowym 2016 wydatki na ten cel nie stanowiły znaczącego procentu wszystkich wydatków gminy.

W związku jednak z wydarzeniami z roku 2017 gmina w latach 2017-2018 przeznaczająca znaczne nakłady finansowe na usuwanie skutków klęski żywiołowej jaką była nawałnica.

Należy zaznaczyć, że w zmieniających się warunkach klimatycznych, takie incydenty mogą pojawiać się częściej i nakłady finansowe na taki cel mogą stanowić dużą część wydatków budżetowych.

Tabela 31. Wydatki poniesione na usuwanie skutków klęsk żywiołowych

Dział	2016	2017	2018
Transport i łączność	0,00	269 780,36	4 359 584,29
Gospodarka mieszkaniowa	0,00	79 936,32	0,00
Administracja publiczna	0,00	281 793,57	0,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,00	43 449,96	0,00
Oświata i wychowanie	0,00	920 829,68	32 187,87
Pomoc społeczna	0,00	3 001 237,18	4 600,00
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,00	230 428,32	41 408,56
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,00	12 745,48	332 505,16
Kultura fizyczna	0,00	37 329,00	0,00

Źródło: GUS, bank danych lokalnych

Ze środków Miasta i Gminy, w latach 2017-2018 finansowane były poniższe działania i materiały w związku z usuwaniem szkód po nawałnicy:

- prace remontowe związane z naprawą oraz wykonaniem ogrodzenia na cmentarzu w Sucharach,
- prace rębakiem i ładowarką czołową w celu usunięcia korzeni drzew, wycinkę drzew, odbiór odpadów azbestowych,
- zakup łańcuchów, przewodnic i części do pilarek, zakup pilarek do drewna, zakup paliwa do samochodów służbowych, zakup i wymiana opon, zakup taśmy ostrzegawczej, zakup artykułów żywnościowych i wody, oznakowanie drogi, usługi gastronomiczne, transport materiałów budowlanych do osób poszkodowanych,
- zakup plandek ochronnych z przeznaczeniem na zabezpieczenie zerwanych dachów, warniki do gotowania wody, kanistry na paliwo,
- zakup gruzu betonowego i destruktu asfaltowego, który został wykorzystany do naprawy dróg zniszczonych podczas nawałnicy w miejscowościach: Rozwarzyn, Karnowo, Chrzęstowo, Bielawy, Gostusza, Występ, Suchary, Nakło nad Notecią ul. Wzgórze Wodociągowe,
- zakup specjalistycznych namiotów na potrzeby Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego – namioty ratownicze, namioty kwatermistrzowskie oraz dowódczo-sztabowe podczas zdarzeń kryzysowych,
- przywrócenie przejezdności dróg gminnych po nawałnicy w miejscowości Janowo na trasie Występ - Paterek oraz Janowo – Wieszki, w Potulicach,
- modernizacja pokrycia dachowego i innych elementów budynku przy ul. Wodnej 9 w Nakle nad Notecią,
- modernizacja elementów budynku przy ul. Jackowskiego 10 w Nakle nad Notecią,
- modernizacja elementów budynku przy ul. Bydgoskiej 14 w Potulicach,
- wymiana pokrycia dachowego z częściową przebudową połączeń dachowych w budynku Urzędu Stanu Cywilnego przy ul. Gimnazjalnej w Nakle nad Notecią,
- remont dachu remizy strażackiej OSP Suchary,
- modernizacja pokryć dachowych oraz elementów pomieszczeń (podłóg i sali gimnastycznej) w budynkach oświatowych na terenie Miasta i Gminy,

- modernizacja pokrycia dachowego oraz elementów pomieszczeń w obiekcie Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Ks. P. Skargi 2 w Nakle nad Notecią,
- wypłata ekwiwalentów za udział w akcjach ratowniczo – gaśniczych Ochotniczych Straży Pożarnych,
- wypłata zasiłków celowych dla osób lub rodzin poszkodowanych.

Samorząd otrzymał także liczne dotacje od sąsiednich jednostek samorządowych, wśród nich wymienić należy:

- otrzymano środki w wysokości 20 000,00 zł z Gminy Kruszwica,
- otrzymano środki w wysokości 30 000,00 zł z Gminy,
- otrzymano środki w kwocie 100 000,00 z Gminy Kleszczów,
- otrzymano środki w kwocie 25 449,00 z Miasta Bydgoszcz,
- otrzymano środki w wysokości 10 000,00 z Gminy Gniewkowo,
- otrzymano środki w wysokości 10 000,00 z Powiatu Łobeskiego,
- otrzymano środki w kwocie 10 000,00 z Powiatu Chodzieskiego.

Zgodnie z danymi KP PSP w Nakle nad Notecią w roku 2017 podczas nawałnicy ucierpiały poniższe miejscowości:

Tabela 32. Wykaz miejscowości, które ucierpiały podczas nawałnicy

Lp.	Miejscowość	Ilość zdarzeń
1	Bielawy	5
2	Chrzastowo	5
3	Gabrielin	3
4	Gorzeń	2
5	Gumnowice	2
6	Janowo	6
7	Karnowo	10
8	Karnówko	1
9	Kazin	4
10	Lubaszcz	3
11	Małocin	6
12	Michalin	4
13	Minikowo	4
14	Nakło nad Notecią	193
15	Niedola	1
16	Olszewka	15
17	Paterek	39
18	Polichno	4
19	Potulice	17
20	Rozwarzyn	12
21	Suchary	22
22	Trzeciewnica	10
23	Wieszki	4
24	Występ	31
25	Ślesin	25
Razem		428

Źródło: KP PSP Nakło nad Notecią

Zakres realizowanych czynności, podejmowanych przez PSP oraz jednostki ochrony przeciwpożarowej spoza ksrp powiatu nakielskiego, w ramach usuwania skutków nawałnicy:

- udrażnianie szlaków komunikacyjnych,
- zabezpieczanie budynków,
- usuwanie wiatrołomów,
- ewakuacja ludności,
- wypompowywanie wody z zalanych obiektów,
- dostarczenie agregatów prądotwórczych dla osób pozostających pod stałym mechanicznym wentylowaniem, Stacji Uzdatniania Wody, Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej, Domu Pomocy Społecznej, dużych gospodarstw rolnych.

4. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Opracowany w roku 2016 Program ochrony środowiska zakłada zarządzanie środowiskiem oraz monitoring wdrażania ustaleń i kierunków wyznaczonych w ww. dokumencie na terenie Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.

Jednym z założeń monitoringu wdrażania dokumentu jest raportowanie stanu jego realizacji w cyklu dwuletnim (analiza porównawcza stanu wyjściowego i obecnego). Przedstawienie opracowania raportowego w tym zakresie odbywa się przed Radą Miejską, a dokument jest przekazywany do Powiatu.

We wcześniejszych rozdziałach po każdej tabeli z analizą zrealizowanych działań została przedstawiona kompleksowa analiza wskaźnikowa realizacji założeń programu ochrony środowiska w podziale na wskaźniki presji, stanu środowiska oraz reakcji.

W dalszej kolejności dokonana zostanie analiza finansowa realizacji programu ochrony środowiska biorąc pod uwagę koszty własne samorządu gminy oraz wydatki innych podmiotów i instytucji.

4.1. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ CELÓW EKOLOGICZNYCH

Lata 2017-2018 to pierwsze dwa lata funkcjonowania „Programu ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025”. Większość zadań w nim zaplanowanych została przez te dwa lata zrealizowana.

Zadania ujęte w tabelach jako niezrealizowane, albo są w trakcie realizacji, albo ich przeprowadzenie zostało przeniesione na kolejne lata, co także wynika z harmonogramu wdrażania POŚ, w którym część inwestycji zaplanowano na konkretne kolejne lata, jednak aby zachować spójność Raportu z POŚ, z myślą o kolejnych dokumentach, zadania takie ujęto również w niniejszym opracowaniu.

4.2. ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Podstawą właściwej oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany presji na środowisko (emisja z instalacji). Wskaźniki monitorowania projektowanych przedsięwzięć powinny być realne, trafnie dobrane, mierzalne – umożliwiające wiarygodne i dostępne porównania. Analiza przeprowadzona w poprzednich rozdziałach (2.1 – 2.8) ma za zadanie bezpośrednio monitorowanie rozwoju stanu infrastruktury, stanu środowiska, emisji z instalacji i podjętych

działań organizacyjnych (rozdziały 3.1 – 3.8), co pośrednio wskazuje na realizację wskazanych w Programie ochrony środowiska celów ekologicznych.

Niniejszy Raport uwzględnił zaproponowane wskaźniki ujęte w Programie ochrony środowiska, tak aby dokonać oceny zmian zachodzących w środowisku i zapewnić spójność Raportu z Programem.

Ocena wdrożenia przyjętych w POŚ celów jest utrudniona z uwagi na brak niektórych danych, informacji i wskaźników wynikających m.in. z braku badań monitoringowych WIOŚ corocznie w tych samych punktach. Wiele wskaźników jakości środowiska nie jest monitorowanych co roku, tylko w odstępach 3-letnich i z tego też wynika częściowy brak danych i niemożność precyzyjnego określenia zmian w okresie sprawozdawczym.

Dodatkowo, należy wyraźnie stwierdzić, że w przypadku różnych wskaźników brak zmian może oznaczać zarówno tendencję pozytywną jak i negatywną, w zależności o tego jaka wartość jest oczekiwana. Na przykład w przypadku braku zdarzeń o znamionach poważnej awarii wartość „0” w każdym roku sprawozdawczym oznacza, że utrzymuje się pozytywny trend, w przypadku wskaźnika „ilość wykorzystywanego paliwa do produkcji ciepła (węgla)” natomiast wartość „100%” oznacza, że trend negatywny się utrzyma i nie służy realizacji założonych w Programie celów ekologicznych.

Zaprezentowana metoda wskaźnikowa przedstawia związki przyczynowo-skutkowe zachodzące pomiędzy oddziaływaniem człowieka na środowisko, jakością poszczególnych komponentów środowiska i podejmowaniem działań zaradczych, naprawczych mających na celu poprawę istniejącej sytuacji. Stąd wskaźniki podzielono na wskaźniki presji, stanu oraz reakcji. Wskaźniki stanu określają stan środowiska. Można do nich zaliczyć te wskazujące jakość powietrza, jakość wód, powierzchnię terenów zielonych. Wskaźniki presji określają stopień oddziaływania człowieka na środowisko, mieszczą się tu wskaźniki dotyczące poboru wód, emisji zanieczyszczeń. Wskaźniki reakcji wskazują na intensywność działań ekologicznych, inwestycyjnych mających na celu poprawę stanu środowiska i zmniejszenie presji na środowisko. Zalicza się do nich wskaźniki określające stopień rozwoju np. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

W zakresie ochrony zasobów wodnych i sukcesywnego rozwoju gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy pozytywnym trendem jest sukcesywny przyrost długości sieci wodno-kanalizacyjnej czy kanalizacji deszczowej, ale negatywnie należy ocenić wzrost zużycia wody na potrzeby przemysłu. Jeśli chodzi zaś o ocenę jakości wód powierzchniowych i podziemnych należy wskazać, że nie jest możliwa kompleksowa ocena za lata 2017-2018, gdyż nie ma pełnych danych i ocena może być tylko częściowa. W tym przypadku jest to ocena negatywna, gdyż na podstawie danych za rok 2017 nie odnotowano poprawy jakości wód.

Końcowa ocena ochrony powierzchni i gleb w Gminie nie jest jednoznaczna, gdyż z jednej strony powierzchnia gruntów ornych sukcesywnie zmniejsza się (np. wykazane w Raporcie odrolnienia) i z tego względu należałoby wystawić ocenę negatywną, ale z drugiej strony, gdy dochodzi już do zanieczyszczenia powierzchni ziemi np. odpadami składowanymi w miejscach na ten cel nie przeznaczonych, Gmina podejmuje działania zmierzające do ich usunięcia i jest to trend pozytywny.

W zakresie ochrony zasobów przyrody i terenów zieleni, przy ocenie realizacji celu ekologicznego, należy wziąć pod uwagę nadzwyczajne zjawisko, które nawiedziło m.in. Gminę Nakło nad Notecią – tj. wicher z 2017 roku. Uszkodzeniom uległy duże połacie lasów i choć ogólnie (na podstawie danych GUS) lesistość Gminy nie zmieniła się (grunty te są nadal klasyfikowane jako Ls – Las), to ich wartość przyrodnicza uległa pogorszeniu,

a odbudowa będzie trwała jeszcze wiele lat. Zmniejszenie się liczby pomników, choć niekorzystne z punktu widzenia ochrony zasobów przyrodniczych, było natomiast efektem utraty ich wartości przyrodniczych na skutek naturalnych procesów. Intencją władz Gminy nie jest bowiem sukcesywne zmniejszanie liczby pomników przyrody.

Ochrona powietrza to, obok ochrony wód, jedno z największych wyzwań przed którymi stoi nie tylko Gmina Nakło nad Notecią, ale i cała Polska. Jakość powietrza w Polsce należy do jednych z najgorszych w Europie. Największym problem w skali całego kraju jest problem „niskiej emisji”, czyli uwalniania się do atmosfery niebezpiecznych substancji m.in. z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób. Jak wykazały pomiary z lat 2017-2018 ze stacji zlokalizowanej w Nakle nad Notecią liczba przekroczeń dopuszczalnego 24 godzinnego poziomu pyłu PM10 w powietrzu, dla czasu uśredniania 24 godziny (przy dopuszczalnej liczbie przekroczeń w ciągu roku 35) wyniosła odpowiednio 87 i 84 dni, czyli znacząco powyżej normy. Tym bardziej docenić należy więc uruchamianie dla mieszkańców Gminy programy ograniczania niskiej emisji czy modernizacji indywidualnego budownictwa. Efekty przeprowadzanych działań w krótkiej perspektywie (a taką zapewne jest okres zaledwie dwóch lat, czyli okres sprawozdawczości Raportu) nie dają spektakularnych wyników w postaci natychmiastowej poprawy jakości powietrza, ale w połączeniu z realizacją także innych zadań (np. ciągłej edukacji, która została opisana w Raporcie) w przyszłości powinny dać wymierne i zauważalne efekty. Te dopiero są powoli widoczne. Jak wspomniano wcześniej w porównaniu do roku 2017, w roku 2018 liczba dni z przekroczeniami dopuszczalnego 24 godzinnego poziomu pyłu PM10 zmniejszyła się.

Ochrona mieszkańców przed hałasem za pomocą wskaźników presji na środowisko nie jest możliwa, ponieważ w latach 2017-2018 nie wykonywano badań pomiaru hałasu, ale na podstawie zebranych danych, stwierdza się, że drogi, jako główne źródło hałasu w Gminie, są sukcesywnie modernizowane i dlatego trend ten należy ocenić pozytywnie w kontekście oceny przez pryzmat lat 2017-2018. W Gminie rozwijana jest również sieć dróg rowerowych, jak alternatywny dla ruchu samochodowego, co również jest pozytywne.

Ochrona mieszkańców przed zagrożeniem ze strony pól elektromagnetycznych realizowana jest przede wszystkim poprzez monitoring. W Gminie, jak i w całym województwie kujawsko-pomorskim, nie ma wyznaczonych obszarów zagrożonych negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych i dlatego ocena za lata 2017-2018 jest pozytywna.

W latach 2017-2018 w Gminie nie doszło do poważnych awarii przemysłowych. W przypadku jej wystąpienia na terenie powiatu nakielskiego funkcjonuje Powiatowy Plan Zarządzania Kryzysowego, zatwierdzony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego, a także gminny plan zatwierdzony jest przez Starostę Nakielskiego. W okresie sprawozdawczym jednostki ratownicze były sukcesywnie wyposażane, aby zachować bezpieczeństwo mieszkańców omawianej jednostki, dlatego też końcowa ocena również jest pozytywna.

W zakresie gospodarki odpadami zaobserwować można dwa trendy: pozytywny – związany z sukcesywnym zwiększaniem się ilości odpadów zbieranych od mieszkańców w sposób selektywny czy stopniowym usuwaniem wyrobów zawierających azbest, jak i negatywny – dotyczący ogólnej ilości odpadów wytwarzanych przez mieszkańców Gminy czy ilości wytworzonych odpadów przemysłowych. W kontekście prowadzenia racjonalnej gospodarki odpadami w Gminie najważniejszą jednak kwestią jest nie to ile tych odpadów powstaje, a to w jaki sposób są one zagospodarowywane. Weryfikacji gminnych systemów służą roczne analizy stanu gospodarki odpadami, w których powinny się znaleźć

osiągane przez Gminę wskaźniki odzysku surowców, a te przez Gminę są spełniane. Istotnym wyzwaniem jest jednak ich spełnienie także w latach kolejnych, gdyż wymagania stawiane mieszkańcom i Gminie z roku na rok są coraz trudniejsze do spełnienia.

Choć przeprowadzona ocena nie jest pełna, to jednak na podstawie zgromadzonych danych (również podczas całej analizy przeprowadzanych działań proekologicznych w rozdziale 3) można sformułować tezę, że Gmina, jak i inne jednostki organizacyjne oraz instytucje i podmioty sukcesywnie realizują wspólnie założone cele, koncentrując się na najistotniejszych obszarach problemowych.

4.3. ANALIZA FINANSOWA

Zadania zapisane w Programie Ochrony Środowiska zostały zrealizowane zgodnie z ogólną misją jednostki i własnymi zamierzeniami inwestycyjnymi. Istotna ich część, ze względu na specyfikę, wymaga systematyczności i bieżących prac, np. bieżące utrzymanie i konserwacja sieci wodno - kanalizacyjnych, utrzymanie w sprawności urządzeń melioracji, utrzymanie i zarządzanie drogami oraz utrzymanie czystości i porządku, gospodarowanie odpadami komunalnymi, pielęgnacja zieleni, edukacja ekologiczna mieszkańców.

Część inwestycji i zadań z uwagi na ciągłość, długotrwałość realizacji lub pozyskiwanie funduszy, dotacji, czy dofinansowań jest realizowana etapowo (projekty dotyczące realizacji infrastruktury technicznej czy obiektów i ich realizacja w kolejnych latach). W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że racjonalne gospodarowanie środowiskiem i jego zasobami wymaga dużych nakładów finansowych, stąd niezbędne staje się stałe pozyskiwanie dofinansowania ze środków zewnętrznych. Gmina Nakło nad Notecią ubiegała się o dofinansowanie zadań generujących znaczne nakłady finansowe.

Ważne jest także, aby samorząd nadal podejmował współpracę z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej, aby jak najlepiej realizować działania nie tylko własne, ale również koordynowane. Współpraca ta pozwoli na osiągnięcie szerszych celów i pozyskanie większych środków finansowych.

Analizując wielkość nakładów finansowych, podsumowując wszystkie zebrane dane i wydatki Gminy oraz innych podmiotów włączonych w realizację POŚ, wskazuje się, że w latach 2017-2018 poniesiono łączne koszty w wysokości około 64 mln zł, z czego w roku 2017 była to kwota 25 mln zł, a w roku 2018 – 39 mln zł.

Stwierdza się, że największe wydatki poniesione zostały na realizację inwestycji w zakresie trzech obszarów interwencji, które nierozdzielnie się ze sobą łączą. Inwestycje ukierunkowane były na ochronę powietrza oraz minimalizację oddziaływania hałasu i gospodarkę odpadami. Wydatki na te cele stanowiły łącznie około 95 % wszystkich wydatkowanych środków finansowych. Należy w tym miejscu wskazać, że tak duże nakłady na hałas – to przede wszystkim przeprowadzone w okresie sprawozdawczym modernizacje, budowy i przebudowy dróg, których pozytywne oddziaływanie można zauważyć zarówno w obszarze interwencji „hałas” jak „powietrze”, gdyż inwestycje te wpływają na oba komponenty środowiska.

Mniejszy udział miały wydatki związane z ochroną zasobów wodnych i rozwojem sieci wodociągowo - kanalizacyjnej – około 3% kosztów. Najmniej środków przypadło na:

- ochronę przed zagrożeniami – około 1 % kosztów,
- ochronę zasobów przyrodniczych – około 0,5% poniesionych wydatków.

Należy również wskazać, że być może nie jest to pełna lista zrealizowanych zadań

wpływających na poprawę jakości środowiska w Gminie Nakło nad Notecią i realizowano także inne, które nie zostały ujęte. Niemniej jednak te przedstawione w Raporcie są najważniejsze i stanowią cenny materiał analityczny.

4.4. PODSUMOWANIE KOŃCOWE

Zadania własne gminy w zakresie spraw związanych z ochroną środowiska wynikają przede wszystkim z ustawy o samorządzie gminnym i przepisów dotyczących ochrony środowiska. Część zadań przypisana jest organom Powiatu, ale ich realizacja spoczywa na adresatach decyzji i podmiotach korzystających ze środowiska.

Zadania zapisane w Programie Ochrony Środowiska zostały zrealizowane zgodnie z ogólną misją jednostki i własnymi zamierzeniami inwestycyjnymi.

W ostatnim Raporcie z dotąd obowiązującego POŚ, Raporcie za lata 2015-2016 wskazywano, że w szczególności kontynuowane powinny być wszelkie działania związane z poprawą jakości powietrza oraz realizacją programu naprawczego określonego w programie ochrony powietrza, w związku z przekroczeniami normatywnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, utrzymujących się od kilku już lat. Tym samym wśród najważniejszych działań w przyszłości powinny znaleźć się termomodernizacje budynków, wymiana źródeł ogrzewania, rozwój energii odnawialnej, modernizacje ciągów komunikacyjnych, rozwój ścieżek rowerowych. Ważnym działem zadań koniecznych do kontynuacji była wówczas także kanalizacja jednostki, ze względu na utrzymujący się zły stan wód. Działania w układzie zlewniowym oraz edukacja rolników, powinny być realizowane i monitorowane na poziomie kolejnych raportów. Kolejnym aspektem, na który w przyszłości powinien zostać położony nacisk była także ochrona mieszkańców przed hałasem.

Niniejszy Raport pokazał, że w dziedzinie ochrony powietrza i ochrony przed hałasem faktycznie ponoszono znaczne nakłady finansowe, jednak jeżeli chodzi o dział wodociągowo-kanalizacyjny nakłady finansowe nie były znaczące. Większość działań ze względu na specyfikę, wymaga systematyczności i bieżących prac, np. bieżące utrzymanie i konserwacja sieci wodno - kanalizacyjnych, utrzymanie i zarządzanie drogami, utrzymanie czystości i porządku, gospodarowanie odpadami komunalnymi, pielęgnacja zieleni, edukacja ekologiczna mieszkańców. Efekty tych działań niekoniecznie są jednak widoczne w postaci poprawy wskaźników jakości środowiska. Stan wód oraz powietrza nie uległ bowiem poprawie, co jest jednak związane z tym, że na jakość środowiska mają wpływ również jednostki sąsiednie (poprawie uległ jednak wskaźnik pyłu zawieszonego PM_{2,5}).

Analizując wielkość nakładów finansowych, stwierdza się, że największe wydatki poniesione zostały na realizację inwestycji dotyczących ograniczenia emisji hałasu i oddziaływania wibracji, czyli modernizacji dróg oraz na ochronę powietrza i gospodarowanie odpadami.

Jak nigdy znaczące nakłady finansowe poniesiono, w szczególności w roku 2017, na usuwanie skutków klęski żywiołowej. Wydatków tych nie ujęto w ogólnym zestawieniu, ale proponuje się, aby w kolejnym programie ochrony środowiska wskazać działania mające na celu poprawę wyposażenia służb zarządzania kryzysowego.

Analizując działania podjęte w ostatnich latach wdrażania POŚ oraz wskaźniki oceny rozwoju infrastruktury technicznej i stanu środowiska przyrodniczego, można stwierdzić, że realizacja celów założonych w dokumencie POŚ wpływa pozytywnie na rozwój Gminy oraz pozwala na ciągłe monitorowanie stanu środowiska i wykonywanie zadań, które będą prowadziły do dalszego pozytywnego rozwoju.

Reasumując, działania podjęte w latach 2017-2018 wpisują się w założenia i cele wyznaczone w Programie ochrony środowiska i należy ocenić je jako pozytywne.

Przeprowadzenie pełnej oceny, co do stopnia poprawy stanu środowiska w Gminie wymaga dłuższego przedziału czasowego oraz dalszych działań inwestycyjnych.

SPIS TABEL

Tabela 1.	Sfery środowiskowe poddane ocenie w ramach wykonania Raportu.....	7
Tabela 2.	Dochody ogółem, w tym otrzymane dotacje w latach 2016-2018 [zł]	9
Tabela 3.	Wydatki ogółem, w tym na ochronę środowiska w latach 2016-2018 [zł]	10
Tabela 4.	Wydatki ogółem na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2016-2018 w podziale na rozdziały	11
Tabela 5.	Rozwój sieci wodociągowej i zużycie wody	13
Tabela 6.	Rozwój sieci kanalizacyjnej i odprowadzanie ścieków	15
Tabela 7.	Parametry pracy oczyszczalni z terenu Gminy Nakło nad Notecią	15
Tabela 8.	Zestawienie kosztów wykonanych przez Gminną Spółkę Wodną robót konserwacyjnych urządzeń melioracji	17
Tabela 9.	Obszary górnicze oraz ilość eksploatowanych surowców w latach 2017-2018...19	
Tabela 10.	Powierzchnia i ilość obszarów prawnie chronionych, terenów zieleni urządzonej oraz lasów w okresie sprawozdawczym	22
Tabela 11.	Klasy jakości powietrza atmosferycznego dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie kujawsko-pomorskiej w latach 2016-2018.....	23
Tabela 12.	Normowane stężenia zanieczyszczeń powietrza w latach 2017-2018 roku z manualnego stanowiska pomiarowego wykorzystywanego do oceny rocznej jakości powietrza [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] - Nakło nad Notecią, ul. P. Skargi	25
Tabela 13.	Ilość odebranych odpadów komunalnych [Mg]	28
Tabela 14.	Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w latach 2016-2018	30
Tabela 15.	Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu zasobów wodnych i gospodarki wodno-ściekowej wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu oraz badania ankietowego.....	33
Tabela 16.	Wykonanie wskaźników realizacji zadań w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016.....	43
Tabela 17.	Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu racjonalnego użytkowania gleb i wykorzystania kopalin wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu oraz badania ankietowego.....	44
Tabela 18.	Wykonanie wskaźników realizacji zadań w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016.....	45
Tabela 19.	Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu ochrony przyrody wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu oraz badania ankietowego	46
Tabela 20.	Wskaźniki realizacji zadań oraz ich wykonanie w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016.....	49
Tabela 21.	Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu poprawy jakości powietrza wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu oraz badania ankietowego	50
Tabela 22.	Wskaźniki realizacji zadań oraz ich wykonanie w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016.....	60
Tabela 23.	Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu ochrony przed hałasem wraz ze stopniem ich wykonania uzyskanym na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu	61
Tabela 24.	Wskaźniki realizacji zadań oraz ich wykonanie w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016.....	67
Tabela 25.	Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu niedopuszczenia do możliwości negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko wraz ze stopniem ich wykonania	67
Tabela 26.	Wskaźnik realizacji zadań oraz jego wykonanie w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016.....	68
Tabela 27.	Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu zapobiegania zagrożeniom	

środowiska na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu	69
Tabela 28. Wykonanie wskaźnika realizacji zadań w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016	71
Tabela 28. Planowane na lata 2017-2018 zadania z zakresu gospodarki odpadami wraz ze stopniem ich wykonania uzyskany na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu	73
Tabela 30. Wykonanie wskaźników realizacji zadań w latach 2017-2018 z uwzględnieniem roku bazowego, 2016	77
Tabela 31. Wydatki poniesione na usuwanie skutków klęsk żywiołowych	78
Tabela 32. Wykaz miejscowości, które ucierpiały podczas nawałnicy	79

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Dochody jednostki w latach 2016-2018 [zł].....	9
Wykres 2. Procent otrzymanych dotacji, w tym dotacji w ramach finansowania ze środków unijnych przy ogólnym dochodzie gminy	10
Wykres 4. Ilość odprowadzonych ładunków zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach [kg/rok] oczyszczalniach ścieków	16
Wykres 5. Obszary Natura 2000 na obszarze Nakło nad Notecią	22
Wykres 6. Ilość odebranych odpadów komunalnych w latach 2017-2018 (wykres bez zmieszanych odpadów)	29
Wykres 7. Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych w latach 2016-2018	30